PARTHENON.

ZSEBKÖNYV.

A' S. Pataki Magyar-nyelvmívi Társaságtól.

I.

1834.

M. ACADEMIA'
KÖNYVTÁRA

S. PATAKON,
Nyomtattatott Nádaskay András által.

FŐ-MÉLTÓSÁGÚ

HERCZEG

REGÉCZI

BRECZENHEIM FERDINÁND,

CS. KIR. KAMARÁS

Patak és Regécz örökös Ura

HITVESÉNEK:

született

HERCZEG

SCHWARZENBERG MÁRIA KAROLINA

Kleggaui Herczegi Grófné, Sultzi Grófné,

és Krumaui Herczegné

Ő MAGASSÁGÁNAK,

A' HONI NYELV KEDVELLŐJÉNEK

mély tisztelettel 's hódolattal

ajánlja

A S. Pataki Magyar-nyelvmívi Társaság.

AJÁNLÁS.

Míg távol egy mas föld virányain
Mulatva szíved a' honért hevül.
'S Nápoly felöl, délnek fuvalmain
Lelked magyar hazánk felé repül:

Kegyasszonyunk! mi Bodrog partjain
Ohajtva várunk, 's áldozat jelül,
A' hála füst az ének szárnyain
Feléd gomolygva, Nápolyig terül.

Kérünk, ha majd az égi kéz nekünk
Híven megóva téged visszaád,
'S elődbe zengve gyenge énekünk,
Patakkal együtt üdvet mond reád;

Hidd akkor: a' dal melly füledbe hat,
Kicsiny, de égő 's tiszta hódolat.

ORMÓS LÁSZLÓ.

PARTHENON.

Nyelvében él, nyelvével hal a' Nemzet.

a' magy. Tud. Társ. évkönyvéből.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

ELŐSZÓ.

Ez előtt két évvel, anyaeskolánk elsőbb ifjai, a' naponként szaporodó magyar elme szülemények könnyebb olvashatása, 's általjában a' honnyelv és ízlés gyarapítása tekintetéből, egy kisded könyvtárt alapítván; később a' versenypályán nemes vetekedésre hevűlve, az egész ifjúság közűl a' lelkesebbeket, 's szorgalmasabbakat felszóllíták: hogy ezen szemléleti vagy olvasó társaságot, cselekede-

ti, vagy dolgozó társasággá általváltoztatni nyujtsanak segéd kezeket. Az ártatlan és hasznos kezdetet, oskolai Főkormányzóink nem csak nem ellenzék, sőt kegyes pártfogásokba vevék, 's a' társaság rendszabásait megtekintvén, azokat meg is erősíték. A' megnyilt dicső pályán, csak hamar többen izzadván oskolai tanulmányaiktól megmaradt kevés idejöket, az ifjúi virágzó korhoz leginkább illő apróbb költészeti darabok' készítésére fordíták. Némellyek ezek közűl a' középszert meghaladván, — hogy a' példa a' még szendergőket felébressze, a' serényebbeket pedig még inkább neki tüzelje, csak hamar közohajtás lőn, (a' mi a' társaság alaprajzában is érintetett) a' jobb munkákból egy kis zsebkönyvnek öszveszerkeztetése 's közrebocsátása. A' semmi értékkel nem bíró egyesület, küzködött, erőködött egy kis tőkepénznek összetételében. De minden áldozati sem levének elegendők a' nyomtatási költség fedezésére. E' nemes törekedés, Zem-

plén néhány lelkesb fiainak 's leányinak a' honnyelv szerelmétől forrón égő szívöket meghatván, tüsténti el vala hárítva az akadály, 's ekként láta napfényt e' zsenge munka, a' Parthenon. A' hon, a' nyelv, az emberiség és tudományok nevében fogadják el kegyesen e' nemes lelkűk érdemlett jutalmokat, a' méltó hálát, 's legérzékenyebb köszönetet. Eljön az idő, mellyben hegyaljai Parthenonunk letett csekély alapjára az amfioni lantok bájos zengése, 's a' meczenások hathatós pártfogásai által, addig fognak a' kövek szökdelleni, míg Minervának, bár nem az athénei pompás, de a' tudományok 's emberiség közjavára hasznos és díszes temploma emelkedendik.

Illy bóldog reménnyel eltelve, 's jövendőre nézve, ha az ifjú társaságnak ezen első áldozatja a' haza óltárán egy kevés helyet, 's a' tisztelt olvasó honfiak 's leányok melyökben némi részvételt, az egyenes bírálóknál inkább kedvező, az életkort és körülményt tekintetbe vevő, mint szigorú ítéle-

tet nyerénd, nem csak kötött, hanem több folyóbeszédbeli eredeti és jelesb fordítási darabokkal is kívánjuk a' Parthenont díszesíteni.

Patak, 1834. Júniusz 1-sőjén.

MAJOROS ANDRÁS,
Professor, és a' Társaság egyik
Elölülője.

PARTHÉNIÁHOZ.

—Triolét—

Szelid Pallász! az ifju lant dala
Remegve kél a' gyenge ujjakon,
'S a' phidiászi-istenarcz alá
Rejtez hogy üdvöt nyerjen általa.
Szelíd Pallász az ifjú lant dala,
Milly félve kél a' gyenge ajkakon!
'S ha keggyel lengsz felé, ha gyámola
Lészesz, feltün derengő hajnala,
'S szelíd Pallász! az ifjú lant dala
Újúlva kél, 's megzengi Parthenon.

KÁROLYI ISTVÁN.

ELSŐ VIRÁG.

Eljött az enyh tavasz,
Megnyilt a' föld,
Kibútt egy kis levél,
Olly friss, olly zöld
És csepp mint a' harmat
Olly cseppecske,
'S mint lepkén a' szárnypor
Még olly gyenge,
Az ifjú nap reá
Csak lágyan száll,
'S szerelmiben reszket
A' kis füszál;
És reszketvén nő nő
Szép csendesen,
Meleg szél táplálván
Őt édesen,
De még az éjjeken
Még hűvös van,
És gyakran fonnyadoz
Elfázottan;
'S imígy mig változik
Rosz 's jó idő,

Hidegben, napfényben'
A' kis fű nő.
Megnő, 's virág lett majd
De olly beteg,
Mert jókor búván ki
Vész lepte meg;
'S jövén a' lyánysereg
Fenn fenn kaczag:
„Ah nézd mi szintelen.
Mi hervatag.“
De zeng a' szenyvedett:
„Tán hamvambúl,
Szelídebb nap ha jő,
Majd szebb virúl;
'S hall bántást, megvetést,
'S mind tűri azt:
Tudva ő hozta el
A' szép tavaszt.

SZ***N

HYMNOSZ.

A' szép érzés Istenéhez.

Idvez légy te kellemisten:
Lángol a' hű áldozat,
'S vídám dal közt lejt körűle
A' szép ajkú ifjú nép.
Nem virult tavasz nékünk
A' hajnal szelíd ölén,
És a' néma zöld cserén
Nem zengett víg énekünk,;
Szebb világnak képei
Bennünk elhalának.
Nem sohajtánk titkait
A' menny távolának.
A' legszebb vidék
Nekünk puszta vólt,
A' zengő liget
Nesztelen
És az estnek csillaga
'S a' korányi bibor ég
Fénytelen,
Mert te nem valál jelen!

Ah! de mostan mint ragyog
A' mezö 's virág,
Lelkeinken mint virúl
Egy varázs világ.
A' futó patak
Zöld csalit között
Néküuk most beszél,
'S a' bereknek bokrain
Ismerösünk minden szél.
Szebb hazának álmai
Mosolygnak felénk,
'S egy Istenség szárnyai
Szent szivárvány színében
Terjedeznek szép egén.
Ifju képpel áll elöttünk
A' hegy és mezö,
A' bércz ormain
Élet ül.
És a' mennynek kék tavaszán
Vidámabb fény, 's báj derül.
A' koszorúzott édeni tájnak
Halmain édes a' pásztori dal.
Kellemesen szóll a' csalogánynak
Messzire hangzó éneke,
'S a' szép bánatú esti harang szó.

Rózsáink körül
Szülfek lengenek,
Harmat' csöppei
Szebben fénylenek.
Minden felhőn geniusz száll
Melly felettünk ellebeg,
'S véljük a' kívánt távolban
Hű szerelmünk mondja meg.
És ha jő az alkony
Lágy fúvalmakon;
Fáink néma éjjelében
Csendes béke él,
'S a' phantázia éneke
Zeng körül.

Hajdan ez nem így vala,
Lelkeink borongtak,
És a' bájisten
Ködben ült.
Ah de eljövél,
Mint egy ifjú hölgy,
Édes csillogás között,
'S láng szerelmed csókjai
Álmainkon áltfutának,
Mint egy égi szó;
És azóta szép,

Mint egy ifjú meny,
Minden itt;
A' szellők susogása
Egy hármóniai hang
A' szent csók után.

Idvez légy hát kellemisten!
Lángol a' hű áldozat,
'S vídám dal közt lejt körűle
A' szép ajkú ifjú nép.

SZ***N.

DÖLYF ÉS SZERELEM.

Novella a tizenharmadik századból.

Az én

szeretett

B * * * y K * * * émnek

híven.

Zemplénnek felső része keble vala hajdan a' hon' legnagyobb családjainak, 's azon döledékek, mellyek most fájdalommal pillantnak alá a' térre, számt'lan viszályjait rendűletlen állák meg a' vihar rázta honnak. Nagy fényű törzs nemzetségei között csillagfényben tündöklének a' Rozgonyiak, számos érczoszlopokat adva az ingó jó ügynek. Egyik dísze a' családnak vala Rajnáld, a' tizenharmadik század vésztelt éveiben, nádora, 's hős lelkű nádorá Hunniának. Számnélküli tusákat megálla ő, mint

a' tenger szirtje, ha a' habok habzó dühvel verdesik aczéltalpjait, de most búban — mély búban sovárga Csicsvának falai között. Ott üle az ősz, a' márvány csarnokban, a' gondtelt főt azon karra támasztva, melly hősileg védé az imádott hont és fejdelmet. A' nap szálla, vég sugárai lángözönbe boríták a' fényes vár kúpjait, 's enyelgve simúlának a' barázdolt arcz redőihez. Nyári est vala ez, 's a' liget buja lombjait dal tölté el, de búsongó és fájdalmas, dalja a' párja vesztett fülmilének, 's Rajnáldnak önkénytlen is eszébe ötle leánya, Berta a' bájtelt, legszebb hölgye a' szépekben — most is — dúzs megyének. Fájdalomban olvada fel az atya szíve, ha az előtti 's mostani leányt teremté lelke elébe a' mindenható képzet, de egyszersmind eszébe juttatá a' nemesnek Berta' szeretett-

jének atyja, Drugeth Lénárd által rajta ejtett sérvet, 's ismét fellobbana a' gőg, 's az ajkak ezer átokra nyílának.

Drugeth Lénárd 's Rozgonyi Rajnáld hadi társak valának, 's barátok, 's reménytelt fijai honoknak. Sok tusát küzdének meg együtt a' hős ifjak, láng lelkeik mindég ohajtva várák látását a' tusára szollító véres kardnak. De azon lelkeket, mellyek az ég' bilincsei által fűzettek egybe, szerte tépé a' pokol' szülöttje, a' szerelemféltés. Rózát, bájos leányát Vinna-vár urának egyszerre látá a' két barát, 's mind kettő teljes hevével ölelé az ifjúságnak. De bosszú kezde éledni Lénárd' szívében, látva, hogy a' leány' választottja nem ő, de Rajnáld. Hasztalan igyekeze azt még elnyomni, ki tudná visszaszorítni a' vihart, ha kizúdúl torkából Eolnak? ki a' nyílnak vesszejét,

ha elpattana felhúzott idegről? Annak tudása, hogy ő, utánna tétetik barátjának, ki a' szép leányt nem sokára mint nőt vivé várába, elnyomá keblében utó-hangját is a' barátságnak, melly mint a' lant húrjain elrengő fuvalm, áltlövellé még egyszer lángkeblét, melly bosszúlatra, hallatlan iszonyatos bosszúlatra ingerlé fel.

Tervének kivitele nyúgasztalódást 's időt parantsolt, bár milly hévvel olvasá is Lénárd minden pillanatjait. Már hat év tele el színlett barátságban, midőn az újonnan becsapó tatárcsordák harczra parancslák a' hon lelkes fiát. Nem szokása Zemplénnek hátramaradni, ha a' hon ügye áldozatot kíván, nem vala akkor se. A' vérhír tehát élénk keblet lele itt, élénk keblet Rajnáldban, bár ki végtelen mennyet, fel nem cserélhetőt semmi harczdijjal, érze az

imádott nő' karjai között, láta édes pillanatjaiban két gyermekeinek. De a' hon' védelme áldozatot kívánt, 's azért felszóllítva vazalljait, búcsút vett a' kesergő nőtől. Mély érzet dúla ennek keblében, könyek közt köté pánczélra az önvarta szalagot, 's tekintetei messze kísérék elváló, — 's talán örökre elváló idvét szerető keblének: 's midőn az még egyszer előtűne, szerelemmel veté utánna a' csókot, 's hév könyek pergének le arczája' liliomrózsájin.

Lánghévben várá Lénárd óhajtott pillanatját a' bosszúnak, mi után olly örök időkig epede. 'S milly remény nélküli kegyesen adá azt meg a' végzet! A' felparancsolt alattvalók reszketve engedének a' hatalmasnak, 's kevés nap alatt parancsa alatt látá elég számát a' vazalloknak.

Csiga-lassan múlának a' szerető Rózá-

nak azon hosszú napok, mellyek távol tarták karjaitól a' szeretett férjet. — Minden ohajtása lelkének imádságban, hévben és búzgóságban vegyűle. Az óltár lábainál, szine előtt a' sz. szűznek omla el a' legszebb nő, oldala mellett két gyermekei — körül lengő angyalai a' correggioi madonnának. De az áhítatot megzavará a' toronyőr' jel-adata, mit csakhamar azon hír követett, hogy a' békelakta várhoz számos sergű ellen közelg. Mint a' borúk ködje elfogja fényét a' ragyogó égkirálynak, de csak perczenetre, úgy veré le az első pillanatot a' váratlan hír hallata, de az asszonyi hős elhatárzat csakhamar messze űzé az ijjedelem tompa merevültségét. Látszó nyugalommal ment a' vár tornyára fel, 's áltlátá szövényjét a' pokolcselnek. Lelkes szavai tusára buzdíták szűk kebel lakta szívét a' leggyá-

vábbnak is, 's a' kicsiny ugyan, de a' vár-asszonyért szívesen haló sereg fenn esküve hűséget 's ellentállást a' vég-perczenetig. 'S alig végződének el a' legszükségesebb rendeletek, midőn ált harsoga kürtje az ellen' hírnökének, kérve szabad bémenetet. Róza szebb mint Chitone, oldalánál gyermekei, fogadá, határzottan soha reá nem állani megadásra, de védni magát mint Amazon, míg vagy a' gazlelkű ellen elveretve nem futja Csicsvát, vagy a' romba dölt vár' omladékain ünnepléndi csak áldomását az árúló diadalnak. Rettenthetlen mondá ezt Drugeth' követének, és a' tusa zord fiának szemeiből egy könny perge le az arcz' redőjin, első vér-festette életében, 's lábai leomlának Róza előtt, és ajkai lángolva érinték kezét, és elrohana, 's a' vas híd reszkete az omló lónak vas lábai alatt.

És hosszan zendűle meg az ellenfél' kürtje, lelkesítve fiait a' harcznak, halálosztó tusára. Drugeth önmaga vezeté embereit rohanásra. De Csicsva úrnéját hős védé, Endre a' várnagy, 's visszazúdítá pórszolgáit a' gaz-lelkű parancsnoknak, ki fogcsikorgatva látá azt, és gyalazatát. Meg nem rendítve újítá meg a' rohanást, de hasztalan. És már eltűne vég-pirja a' napnak, 's a' hóld reszkető súgárokat lövelle arczáira a' hóltaknak, midőn ellankadva szakadtak el egymástól a' harczosok, meg nem rendítettek reményben és vitézségben. Düh reszketé ált Drugeth lángzó idegjeit, megveretve; meggyaláztatva hagyni el a' várat iszony vala lelke előtt. 'S alig kezde pirúlni a' korány' fény-arczája, kettőzött erővel rohaná meg a' várt. De az ostromlottak hasonló erővel védék azt, előttök Róza

mint Diána. Hasztalan vala azért minden igyekezete, 's ő elvesztvén alatvalóji' erősbjeit, és a' mire csak fogcsikorgatva gondolhata, ki nem elégített bosszúvággyal kénytelen vala elvonúlni. Mint pokolnak szelleme, mellynek iszonyját keblében ezereztetve hordá, rohant vissza Barkó felé, 's gyalázatosan lépe termébe, mellyet diadallal, 's a' szép fogolyjal véle idvezelhetni. —

Csicsvát szomor bú tölté el. Endre a' hős lelkű várnagy halálban fekvék. Egyike azoknak, kiket az alvilágra szállíta vég erejével veté felé a' szigonyos dárdát, 's az a' legnemesebb kebelt éré. Visszapattant, de hegye álthatva az aczélon, szigonyja benn maradt. Hasztalan vólt minden fáradozat, a' halált nem idézheté el. 'S midőn az ifjú érzé azon órát, melly elválasztja a' földi léttől, a' vár-asszonyt kéreté magához. Ró-

za fájdalomban tevé meg kíványját, utólsót az életben. És a' haldokló felemelé magát, és ajkain e' szavak lebbenének el, mint estfuvalmak a' sírnak lenge fűvein: bocsánatot óh Róza a' vakmerésznek, ki téged nemtelenűl vala megcsalni merész. Bocsánat a' szerelemnek, mellyel keblem érted ég, míg el nem hamvad. Tudom vonalaimat kitörlé emlékedből az idő, a' boldogság, de téged' szívembe örök lángal metsze bé — és akadozni kezde a' haldokló hang, előrezegve boldogtalan kebelből. Lelke elébe lebbene Rózának az emlékezet, most fájdalommal 's szánattal telt isten-árny. — Ellengének a' múlt idők, 's ím' képzetét egyszerre egy tárgy határtalan erővel ragadá meg. Ákos! Ákos! jajongá, 's nem tudva legyőzni érzeteit leomla az ifjúra. — Köszönet és hála néked Róza. Igen én vagyok az, a' boldog-

talan, súgá ez, ki éretted isten-erővel ége. De nem nyerhetém meg a' szerelmet, melly éltemet istenítette vólna, — 's én boldogtalan, végtelenűl boldogtalan valék. Láttam azonban nemes tárgyát szerelmednek, és halgaték, 's mellembe fojtám érzetimet. Érted halni el, tégedet védve, ezt képzém éltem' főgyönyörének. Ohajtása lelkemnek bétőlt, érted dőlök el azon érzettel, karom tartá meg választottját szívemnek. Az ég' kapuja nyílik — pálmaággal lebeg felém a' menynek angyala — te vagy az Róza — bocsánat! — 'S a' halál' angyala lefordítá a' fáklyát — 's Ákos nem vala többé.

Felette az elholtnak, ki mint viola, eltiprott a' kaszás' kése által, feküdt nyugalomban jégkarjain a' halálnak, néze Róza az élet nélküli tetemekre. Könyek pergének le szemeiből lassún arczája' vona-

lain, könyei a' legszilajabb fájdalomnak, melly a' szívet dúlá. Élj boldogúl áldozatja a' szerelemnek! te kiküszdél: reánk elmaradottakra ürömnek pohara vár. Élj boldogúl a' visszlátásig tisztább, fennebb szphérákban! nyögé, — 's élet nélkül omla a' halottra. —

Rajnáld még a' tusa morajjában hallá Drugeth' gaztettét. Megrendűle magában midőn az iszonyatos hírt, mellyet először rágalomnak véle, bizonyosnak tudá. Letüneté az keblében a' vólt barát' képét, 's helyébe a' bosszúlat' véres zászlóját üté fel. Karjára úgy se lévén szükség, mert a' háborgó Kunok iszonyú veszteséggel veréttek szét, elhalmozva a' Király' kegyjeleivel sietett bosszúlatot venni a' nemtelen szívűn. Róza könyek között fogadá lelkének férjét, ki bánatos könyet ejte a' boldogtalan Ákos sírjára.

De nem vala nyugalma Rajnáldnak, míg bosszúlatot nem veve átkozott ellenségén, felszólítva barátjait, kik örömmel engedének — útálva a' tettet — segély-kérésének, 's megszállá egyesült erővel Barkót. Két hét láta véres tusát, 's Drugeth kész inkább győztesen eldőlni, mint útált ellenének kezébe esni, oroszlányi hősiséggel védé magát. De elporhanyúla végre a' szikla vár, 's romokba dőle el. Felette a' döledéknek vív vala még egy, úgy, mint magyar. Drugeth vala az, nehány magával. De nem vala lehető ellent állani a' nagyobb hatalomnak, mellyet halálosan megsértett barát vezérle.

Hidegen, leszögzett szemekkel álla a' győző előtt, 's méreg kékíté el dúlt vonaljait. „Lénárd! Lénárd!“ kiálta Rajnáld, midőn érzetei kiömlének, „ez-e azon vissz-

látás, mellyet egykor álmodánk? „Hagyd el azt“ vágá ketté szavait ellenje. „Én kész vagyok halálra. „Engedd a' vég-órát nyúgalomban leélni, mellyből útált tekinteted iszonyún riaszt fel.“ „Te halált várs, az érdemlettet,“ felele Rajnáld „'s én szabadságodat adom. Menj, és térj meg, 's ne engedd megvetui azt a' barátot, kit lelkem' egész teljével ölelék.“

És eltávoza Drugeth, szó nélkűl bús elsüllyedésbe hagyva Rajnáldot. —

Évek folyának azólta el, 's megőszíték az akkor ifjakat. Az idő ellebbene hattyúszárnyaival lelkök előtt, de nem törőlheté ki azon gyűlöletet, mellyet szívökbe a' sérv' viperáji ércz-vesszővel írának. Drugeth hálátlan az élet-megtartó iránt, vészt 's bosszút fondorkoda azután is, de elfojtá azt biztos alkalomig. Napjait az ismét felépített

Barko' termeiben élé öröm nélkűl, foglalatoskodva nevelésével egyetlen fiának, kit bosszúlatának egykori tettnökéűl tűze ki.

Fényes harczjátékot hírdettete Deregnyő-várban Mihály vég sarjazatja a' fényes Ákos családnak. A' vár, egyik óldalról a' Latorcza' zuhogó habjai, másról iszonyú mocsártól körítve csaknem megvívhatatlannak tartatott. Csak észak felé nyíla mérhetetlen tér, koszorúzva Vinna kék hegyeitől, fenn éldeletet nyújtva a' várúrnak.

Egybegyűlének a' kedves hívásra ifjai a' megyének, 's leányai, Deregnyő-vár' fényes termeiben. Rajnáld is, felvídítni vélve lelkének sötét borúit, imádott nője' elhalása által okozottakat, leginkább pedig hogy az ott öszvegyűlt lovagok közzűl magának érdemes vőt, hőn szeretett leányá-

nak — kiben látá újra feléledni nejét — kedves férjet válasszon, fényes kísérettel ment Deregnyő-várba. Mihály, barátját magyar szívességgel ölelé magyar kebléhez, 's részvéttel tudakozá azon bú' okát, mellyet homlokán láta tornyosúlni.

„Igaz," szólla Mihály „hogy téged Drugeth igen megbánta, de a' bántalomnak nem kellene azon szirtnek lenni, melly szerte zúzza élted örömeit. Hiszem azonban az idő kitörlé éles fúlánkját a' sérvnek 's még te úgy fogod Drugethet ölelni mint barátot.

„Attól megcsalatni" felele Rajnáld — „kit lelkünk barátjának tudánk, mély sebet ejt a' szívben. Másnak írja a' mindenható idő, de ennek semmi, csak a' sír. — De ha én el tudnám is azt felejteni, Drugeth tudom azt soha sem teendi. Ösmerem lelkét

az ősz fondorkodónak, ki még most is bosszúlatot ohajt.“

„Te a' feketébbet látod,“ viszonza Mihály. „Én lészek az ki egymáséiba tészi kezetöket, jeléül újított barátságnak.“

„Adja isten“ felele Rajnáld, „én nehezen hiszem.“ És a' férjfiak leülének a' márvány asztalhoz, 's messze éjjig kerengének a' tőlt billikomok.

Azon reg, mellyet olly sok szó ohajta, feltűne, 's súgárai tiszta aranyba boríták a' kék láthatárt. A' várnak északi oldalán vonatának fel a' tág verőczék. A' bal oldalt hosszú sorban foglalák el azon lovagok, kik megvivni akarának szépeiknek bájos szemeik előtt. A' jobbat, a' megye szépeinek kellem-koszorúja övedzé be. A' szemek annyi szép, annyi kecses között Bertáról sugárzának vissza, ki mint liliom igényte-

len lepelben üle. És midőn tudva vala, hogy a' szép leány a' nádor Rajnáldnak leánya mindenkiben hévvel kéle fel a' vágy őt nőúl bírni.

Az alatt felnyittatának a' sorompók. Több lovag mutatá ugyan meg hogy magyar, de Villermet, Drugeth Lénárd fiját nem győze meg kar. Mint vihar zúzá le ellenfeleit, ha a' szellőlovon eleikbe szöke, 's kardja felvillana gyilkoló fényben, tátonga akkor a' halál, elnyelni a' bizonyos ragadmányt. De nem csak erején, deliségén is fen marada a' szem, ha el akara felette lebbenni. A' legkarcsúbb termetet olly bájosan övezé ált a' vas, olly híven simúla a' szigorú a' gyöngy tagokhoz, mint még nem, emberi lényen.

Végre nyugalom követé a' harcz zaját, béke, képét az iszonyú hadnak, és Villerm

vólt az, ki a' fő dijt ált vevé. Szerényen és méltósággal lépe elébe a' várúrnénak, 's térdeit meghajtva a' bájos nő előtt fogadá el a' lánczot. Elébe repülének ekkor keblének, szívei szám nélküli szűzeknek, de lepattanának a' jégről, melly erősebben vasnál övezé be mellét. Azonban nem vala az hidegség, mert pillanatjai vágyó ohajtással keresék Bertáéit, ki ég-szemeit csak néha emelé fel, hogy rövid de kimondhatatlan gyönyör-tengerbe ringassa a' szép ifjút, 's mellébe érzetét hagyja végtelen fájdalomnak. De a' szerelem' istene kegyelé kegyenczét, 's olly földfeletti érzettel boldogítá a' halandót, hogy a' legszebb teremtménytől, szíve választottjától lángja hasonló tűzzel visszonoztaték. És midőn elmerülének érzetébe a' boldogságnak, rémletesen veré fel tudása annak, hogy atyjok éltében

egymáséi nem lehetnek. A' két férjfiak, kik öszveszövetkezve annyi jót tehettek vólna a' honnak, ellenséges indúlattal vóltak egymás iránt, melly nem engedé boldogságok' létesítését. De a' szerelem, a' boldog előtt nincs természet feletti semmi se, 's a' két boldogok is megnyugvának annak tudásában, hogy ha nem lehetnek is egészen egymáséi, szívöket el nem választhatja hatalom, míg a' hűséget nem koszorúzza bé érdemlett dij.

Borús csend ülé Csicsvának várát. Kihólt Bertából vidor érzete az életnek, ki vég-szikrája a' boldogító reménynek, hogy ő azé lehet, ki első és utolsó tárgya vala lángszerelmének. Mint síri szellem ingának a' lélek-elhagyta tetemek. A' szertedúlt kebelből nem lebbene el sohaj, de azért elkínozák legvadabb fájdalmai a' boldogta-

lan szerelemnek. Mély búban látá leányját Rajnáld 's a' szív hajlani kezde, de fellobbana a' Nemes gőgje, ő kérjen attól engedélyt, ki őt halálosan megbántá, 's elnémúla az atyai szív — 's Berta ismét olly boldogtalan vala, 's Rajnáld ismét fájdalommal látá a' hőn szeretett leányt. Lelke elreppene a' lehetőség' minden módjai mellett, — hasztalan, 's zord arczal, bár vérze is keblébe a' szív, vonúlának el ajkai az öldöklő nem-re, midőn leányja vég-reményjével omla lábaihoz. Akkor leve semmi erő által meg nem rendíthetővé Berta keblében azon gondolat, elválni a' világ zajától, melly néki távol Villermjétől úgy se teremhet báj-virányokat. De egy pillanat az ősz atyára, elzúzá az önidő gondolta határzatot, 's elsővé azt tevé, fáradhatatlan gyámola lenni napjainak, míg azt az örök álom nem teéndi szükségtelenné.

Eljöve azon bús és szomorú pillanat, mellyben egymást e' földi létben utóljára látni a' szeretők elhatározák. Kimondhatatlan érzetözön fogá el keblöket, midőn öszvehasonlíták első és utólsó pillanatját szerelmök tudásának. — Büszke önérzettel bár sajnálva hallá Villerm Berta' szavait, nem lenni soha másnak nője. Kevélyjé teszi az érdemét tudó férjfi kebelt, ha lángja hőn viszonoztatik, kevélyjé, mert tudja hogy arra érdemes.

Bár milly erősnek gondolá is magát Berta eltűrni fájdalmát az elválásnak, még is eldőle az asszonyi szív, midőn Villerm utólsó csokját nyomá a' halavány arczra. Egyedűl a' sírtúli boldogság' tudása tudá valamennyire lágyítni iszonyját a' fájdalomnak, melly eldúlta vólna a' gyönge kebelt. És midőn a' szeretett még egyszer

kibukkana sűrű lombjai közzűl a' bereknek, utánna repűle az utólsó csók, mellyel elreppene öntudatja a' boldogtalannak, 's alélva zengé: „Villerm!“

Hosszan és siketen zúga a' vőlgybe Csicsva harangja 's hosszan és tompán hangzák vissza bérczei a' hegyeknek, 's a' táj gyászban fájlalá a' hatalmas vár-úr' elhunytát. Bertát ezer élű karokkal ragadá meg a' fájdalom, 's a' vesztét, a' kétszerest érző szív csaknem eldőle az iszonyú alatt. Magányosan látá magát tengerén az életnek gyámol és véd nélkűl. És midőn eltűne híre Villermnek, akkor létre hozá a' rég-határzatot, borongó képpel mikor felszálla a' vihar-éj. Kevés bízottakkal hagyá el a' várat, melly neki annyi pokol-kínokat nyújta. Küzde ugyan a' háborgó kebelben pislogó sugára a' reménynek, hogy szívének

kedvese még övé lehet, de az olly bizonytalan jövőbe nem bizva, 's vélve hogy az apácza szent munkálatjai visszaadják az elvesztett nyugalmat, nem-tántoríthatóvá leve a' gondolat.

A' ***i klastrom szűzei örömmel vevék fel keblökbe az új nevendéket. A' fejedelmi nő, egy tisztes éveket túl-élt asszonyság szeretve fedé fel a' jövői éltet, szelíden, de komoly hangjával a' komoly valónak. Nem hagyá el azon kecscsel teljes lehetőséget, milly boldog leheténd még Berta karjai között egy szeretett férjnek, még így siralmakba lész kénytelen leélni virágzó életének hosszú évsorát. „Erősebb határzatom" felele Berta, „mintsem azt bár milly alapos okok megrendíthetnék. Éltem dúsabb fájdalomban, 's hagya időt komolyabb szemléletére sorsomnak. Atyám-

nak élte vólt egyedűl az, melly valamennyire hátráltatá széndékom. Most midőn ő eldőle, legszentebb határzatom e' szűzek sorába lépni, 's éltemet a' hitnek szentelni. Egy vala," folytatá omló könyekkel, „kinek tulajdona vólt az, de —— " 's a' fuldoklót a' fejdelmi nő elérzékenyűlve őlelé ált.

Bár milly erősnek vélé is azonban Berta magát, lemondhatni az élet' szabad éldeletéről, még is midőn felékítve a' rend' díszjeleivel felelni akara a' kemény kérdésre: kész é még igenleni határozatát? fellebbene akkor lelke elébe Villermjének képe, kellemjének egész teljében, és elnémítá a' tőle végkép' elzáró szavat, — csak fejének lágy billenése igenlé azt — és lezúzva végetlen ostromától az árjongó érzeteknek, elhalva dőle el. —

Föltűne 1318-dik év azon regje, melly olly sok bizonytalannal terhesen szálla fel a' láthatárra. A' napnak súgárai félelemmel pattanának vissza halált osztogató hegyeikről a' villogó dárdáknak, 's arczája borúsan tűkrözé magát fényjében a' szörnyű paizsoknak. Trenchéni Chák Máté, Drugeth Lénárd, Omodé, a' Nádor, 's Peteunch' Zemplénnek ispányjától gyámítva, daczosan várá bizonytalan kimenetét a' véres tusának. Hasztalan ígére Róbert Károly békét, engedélyt; pártos fiai a' honnak, nem nézve annak idvére, megfúvaták a' ropogó kürtöt, és a' sergek öszveroppanának mondhatatlan erővel és dühvel. Az ég' királyja sajnálattal nézé az egy hon' egymást gyilkoló fiait, 's sűrű ködfátyolban rejté fényes arczáját, ne lenne látója a' borzadálynak.

És már le kezde tűnni útjáról, 's az est'

királynéja borúban szálla fel a' vér-habzotta térre, 's fátyolt vona az iszonyú látmányra, midőn Drugeth' csapatja visszanyomaték. Bősz haraggal ordítá az vissza a' szaladókat, de midőn látá hogy az hasztalan, vég-erővel rohana szirt-soraiba az ellenfélnek. Mint az izmos kar' sarlója előtt lezúzatnak a' nyár kecses virányai: úgy dőlének el halált osztogató kardja előtt rendjei Róbert Károly' megkevesült sergének. De nem akarák az egek hogy túl élje dicsőségét — 's az ősz vitéz vezér elhúlla kardcsapás alatt. Midőn csapatja látá a' szomorú esetet, őtet megmenteni vad erővel rohana vissza — és Drugeth mentve vólt ugyan, de eldőlte Chák' sergébe zavart hoza, 's harcznokai futásba keresék idvöket. A' nagy ember' hatalmának halotti éneket zuhogtata észak' viharja, de békét, békét nyögdelle

szelíden az est szellete, 's lágyan sohajtá ált a' vér-ár tért, 's fájdalomban csokdosá az elhúltak vért izzó arczáikat. E' nap tevé biztossá Robert Károly' fején a' veszélyekben hősileg kivívott 's hordott koronáját Hunniának, ez hoza ohajtott nyugalmat piarczára a' pártos tusáknak.

Azon csapatban, melly Drugethet olly hősileg menté meg kezeiből az ellenfélnek, vólt állepel alatt Villerm. Látván azon győzhetetlen akadályokat, mellyek szerelmének elébe tornyozának, eltűne, de hajtva szeretete által, halált lelni béálla az atyjától vezérlett csapatba, bár iszonnyal nézé is a' pártszakadást. De nem ő, hanem atyja fizeté és váltá meg halálával a' honon ejtett sérvet. Sebei halálosak valának. Alatta egy terepély tőlgynek, melly sajnálattal fedé el a' múló hőst, feküdt vala Dru-

geth, előtte a' szerető fiú. Végtelen szeretettel nyugvának rajta szemei, 's öszveszedvén minden erejét, így hangzának utólsó szavai: „Nagy és mély vólt azon gyűlölet, mellyel én méltatlanúl égék Rozgonyi ellen. A' bántalmat lemossák az omló vér' habjai. Azt fájlalom, hogy nem foghaték vele baráti kezet. Csak te teheted jóvá azt. Vedd nőül leányát. Szíved úgy is azé. Ha a' haldokló áldása idves, úgy te végtelenül boldog leéndesz. — Éljen a' hon — vesszen Róbert Károly — 's eltépé kötelékjeit, 's szemeit bezárák a' halál jég-hideg karjai.

Villerm a' siratott atya' testét Homonnára viteté, ott nyugodt az fényes elődei között. Megtéve a' fiú' vég-kötelességét, vihar-sebbel omla Csicsvára. Robogott alatta a' híd, de mint menykő éré a' boldogságában elbőszültet Bertą tettének hallása.

Hívei nehezen tartózthaták meg öngyilkolástól. És még egyszer, és utóljára látni akará lelkének szeretettjét. Öszvezúzatva ment a' klastrom felé. És a' szertartás akkor végződe el. Lapokat lehetne eltőlteni körűlményes leírással, de minek toll, hol a' szív érez, minek leírni kívánni azon érzet-árt, mellyel egymást a' szeretők megláták, most így, — most utóljára e' földi életben. A' fejdelmi nő valósulva látá gondolatjait. Meghatva Bertának fájdalmától, egy órai együtt létet engede a' kimondhatatlanúl bóldogtalan párnak. 'S azt leírni akarni milly hasztalanság lenne. Érezheti a' szív, de nem írhatja le a' kéz. Az édeskínos ámúlatból egy társné megjelente veré fel. „Élj boldogúl Berta, örökké boldogúl," „az ég veled" sohajtának, 's Berta megett zörgve csapóda bé az ajtó, 's a'

menny Villerm előtt. Elhaltan hagyá el a' klastromot, melly örök zárokkal fedé földi édénét.

Berta nem élheté felül az elválás' kínjait. Lassún senyvede el mint rózsa, leforrázva ősznek kegyetlen dérje által. Kevés hetek múlva elhagyá a' lélek a' testet, és vég-sohajja Villermnek neve vólt. Sírja egyszerűen emelkedék fel virágok között a' klastrom' kertjében, és társnéji nefelejcsekkel ülteték azt bé, jeleivel örök szerelmének. A' férjfiui erős kebelt nem zúzhatja viszály olly könnyen öszve, 's Villerm is, bár teljesen érezé, hogy éltének boldogsága letünt, élni azért elhatározá magát, és éle feledhetetlen dicsére a' honnak, mellyért szíve lángal ége. De Bertájának örök képét nem felejtetheték el vele azon díszjelek, mellyekkel elhalmozá

érdemeit becsűlni igen tudó fejedelme. — És hozzá hasonlót nem lelhete többé sergében azon szépeknek, kik vágyva ohajták vólna a' nádor' kezét. — Emlékezete méltó hogy fenn maradjon a' maradéknál, 's ne fedezze azt el érdemtelen éjj' borús sötétje! —

KAZINCZY GÁBOR.

A' HŰTELEN.

Románcz.

Leszált az est, sötét lepel
Födé a' láthatárt,
A' bús hegy' ormán szerte el
Vihar csapongva járt,
De égve keble hajt elé
A' hös lovag a' vész felé.
A' vész felé, feledve már
Hadat 's ezer halált.
Gondolva, rá szerette vár,
Kiért csatákat áltt,
Szívére kéj, öröm repül,
Idája lelke leng körül.
Idája lelke; ez kezét
Igérte, messzire
Ha visszahajtja ellenét
Hémósz' vidékire;
Győzedelme ülve vállain
Álttör a' hegy' vad ormain.
Álttör, szerette' lakja fényt
Lövelt a' hegyre fel,
Örömsúgár, vidor remény
Lengtek körüle el:

A' mécs miként est' csillaga
A' várban bájlón csilloga.
A' várban! ő utánna megy,
Követve hüven ezt,
De látja Ida csókkal egy
Hiút miként fereszt.
'S ő mint magas hegyormi szál
Ha vész üvölt, alélva áll.
Alélva áll! aczélja ált
Tör sebhedett szívén.
„Mint hütelent, inkább halált
Remeg, kívánok én,"
'S midön az éj elmúlt a' bús,
Szegény lovag vérében úsz.
Vérében úsz! ezer veszélyt
Reménylve megvetett;
De egy keserves hitszegést
Ah! meg nem győzhetett.
Ott nyugszik ő, 's könyeztelen
Alig néz rá a' hütelen.

W. J.

A' BÓLDOG MULT UTÁN.

Gyermeki évem' napjai! óh ti
Édeni bóldog pillanatok
Merre röpültök? álmaim édes
Tárgyai fényes bóltozatok!
Merre lebegtek el sasi szárnyan,
'S engemet e' bú-lepte magányon
Mint koszorútlan rózsa galyat
Hagytok epesztö gondok alatt?

Hajdan az élet' szép tavaszában
Semmi körülem nem vala így,
Báj örömimre görbe szemekkel
Nem hunyorított semmi irígy.
Mindenik ágon rózsa virúla
Szerte, napomra köd se vonúla:
Mert se jövö' sem múlt' köde nem
Fedte homályal tiszta egem.

Semmi vihar nem dúla azon még,
Szép vala éjem 's tiszta napom,
Merre röpültek vágyaim, immár
Teljesedést ért gondolatom;

Nézetem a' bús távol' ürébe
Édeni tájat sejte, 's ölébe
A' jelen édes napjainak
Élte le mézét csókjainak.

Mint hiu tarka lepke röpültem
Egy ibolyáról másra, soha
Nem komorítá kedvemet a' sír'
Mélye, sem annak durva moha.
Új örömekkel hintve köszönte,
Mindenik új nap, 's balzsamot önte
Mindenik estve, 's kis nyoszolyám
Új örömekkel vára reám.

Hajh! de nem így van most; csupa álom
Képzetem a' mit hajdan ölelt,
Víg örömim hely't tárva találom
Lábam előtt a' deszka fedelt,
Rózsa reményim porba terűlnek,
Ajkamon a' bú fellegi ülnek,
Tiszta napom gyász ködbe merűl,
Hajh! soha tán rám fény se' derül!

JANKA JÓZSEF.

NAPRAFORGÓ.

Ha kezd pírúlni szürke
Homály után, 's rubintszín
Leplet veszen magára
Az égi hajnal: idvét
Bocsátja napraforgó
Feléje, sárgaszög szem-
Pilláiról azonnal
Gyöngy csöpjeit lerázván.

Ha kél az óczeánból
Koronás fejével a' nap,
'S aranyozza a' tetöket:
Ő is keletre fordúl,
'S idvezli víg mosolyjal
A' felkelö ragyogványt.

Ha lép fel a' zenitre
Majd a' királyi fenség,
Holott lebegni látszik
Csillámba tündökölve:
Hozzá tekint fel ö is
A' menny magasb helyére,

Hogy bájfedezte arczát
Csudálja annak ott is.

Ha a' hegyeknek ormán
Szál túl az andalító
Titán pihenni éji
Termébe: fordúl ő is
Utánna, és fejét le
Hajtván, búsúl, 's áhítja
A' visszajöni restet.

Nekem is van illy imádott
Napom, kiért szívem ver,
Ki lángba tartja keblem.
Otiliám, te kedves!
Ha gyenge szendered ki-
Törlöd kökényszemedből,
'S sietsz virágaidhoz:
Ott lelsz virágaid közt,
Hogy egy feselni indúlt
Rózsát fogadj kezemből.

Ha égető sugárit
Terjeszti délben a' nap,
'S Tilim faárny alá ül:
Mellette termek én is

Hol fülmilék tanúi
Csak sűrű csókjaînknak.

Ha jó szemére álom,
A' kedves, a' szerelmes
Leánynak: egy hevült csók
Eresztí el nyugodni
Három közzúl; de akkor
Oh mint kesergek! óh mint
Szomorkodom, hogy ôtet
Nem láthatom viradtig.

OROSZ PÁL.

A' HÍV SZOLGA.

„Mindenek elhagytak, 's egyedûl te virasztod az éjet
„Mellettem, ragyogó pompám nem fénylik ezentúl
„Róma' egén 's éltem villámló csillaga elhúnyt,
„Nincs ki emelje kezét védlômûl, mind letagolva
„'S porba hever népem, leverô ég ostorod' érzem,
„Csak te követsz aggott rabszolgám, 's nem hagyod a' kit
„Szerte keres dühödött hadait vezetô vad irígyem.
„Hajh minek is tengek, minek illy rideg életet élnem?
„Annyi helyem sincsen tágas birodalmam ölében,
„Hol szigorú sorsom' békés nyugalomba' siratnám,
„Fogd Érósz vasamat, 's dôfd zajgó keblemet által,
„;E' legyen a' te igaz hûséged' ritka tanúja."
Ekként dúlongott Antóniusz' érzete, 's ekként
Szólla, reá keseredve tekintett rabja' szívéhez. —
Ránczba vonúlt arczát komolyan emelinti feléje.
A' hû szolga legott, 's remegô karjával aczélját
Kéri, tömött öklébe szorítja 's Urához imígy szóll:
„Fordítsd el komoran beborúlt arczod, ne legyen vad.
„Tettemnek, csak az ég egyedûl nézôje, ne lássa
„Senki, minô tettet követéndek, hogy ne remegjen."
Erre önön keblén veri által fegyvere élét,
'S zúgva terûl aggott tetemével fôldre, urának

Lábaihoz, ki vadon rezzen fel gondja öléből;
Mint mikor a' leverő szélvész leteríti az aggott
Cserfa' tetőt 's riad a' hűs árnyban szunnyadozó vad.
Rengedez Antoniusz' kebelében szíve leomlott
Rabja felett, látván nincs többé hű segedelme,
'S még egyszer kitörő fájdalmait így fejezé ki:
„Már te pihensz, szemeid nem látnak több csata' napját,
„'S fürtöd' ezüst szálát zivatar nem lengeti többé!
„Ah mi derék példát mutatál tetteddel! az illyen
„Szolga, ha sírunk is tetemén, méltó!“ De azonnal
Felszakitá a' hűlt tetemekből gyilkos aczélját,
'S ön szívébe merül rémítő fegyvere, mellyel
Sok hadat ölt, de magát egyszerre lezúzni nehéz vólt!

DUDOK PÁL.

EPIGRAMMÁK.

1.

A' két halom.

Gyász halmok! 's Tincsim két halmai! hajh mi különbség,
Hóltak fekszenek ott; szív, öröm, élet imitt.
Márs rakatá azokat, 's ezeket kecsek' istene Küprisz,
Halva nyugotnak azok: élve nyugotnak ezek.

2.

Három, még is páros.!

Gyöngy alakod visgálod ezüst tükrödbe leánykám!
Hajh! de szived' mását az nem idézi elő.
Fordúlj hátra felém, 's pillants tükrébe szememnek:
Angyal! mennyet lelsz, párra talál szived ott.

3.

Szem és Fő.

Könyvesi kurtán lát szemmel, mélyen nagy eszével;
Bandafi nem sokat ór főre, de szemre derék.

4.

Hazugdi.

Ajkai' titkát is kibeszélte, szerencse, Hazugdi;
Hallá csak, 's bár ő hirdeti, nem hiszik el.

5.

Sulyegyen.

Testesi bizvást lép, 's sulyarányt könnyen soha nem veszt,
Kérded hogy lehet ez? mert feje könnyü nagyon,

KÁROLYI ISTVÁN.

SZIGETHVÁR.

Balláda.

Felleg oszlik, derûl az ég,
A' sötétség elrepûl,
A' reg' miként egy istenség
Fényölelt székében ûl;
Végsô nap kél Szigethvárra
'S még is e' végnap' sugára
Bájos, szelid, csöndes, mint
Melly dicsôbb jövôre int.

Hajh! de bú kel Zrinyi lelkén,
Sötét, mint az éj vala,
Végveszélyt lát, 's remény-egén
Nem pirúl lét' hajnala;
Álva a' vár ablakába',
Nézve a' nap' fényhonába,
Bár haláltól ő nem félt,
Elborúlva így beszélt:

„Rejtsd el arczod' fénykirálya!
Légy borús, mint e' kebel,
Mellyben a' remény' fáklyája
Feltüntöddel húnya el;
Ölts gyászt, mint Szigethvár, melly tán
Még ma, lángod' alkonyúltán
Egybeomlik, egybedűl,
'S rá több hajnal nem derül."

Szóltt ő; 's némán andalogva
Kinyílott ablakán át
Látta, keblén lánglobogva
Nagy Szolimán' táborát;
Habzó tengerén szívének
Bánat 's hős lélek küzdének.
De a' lélek nagyobb vólt,
'S a' fájdalom meghódolt:

Így elszánttan, felhevülve
Fenséges szellemébe,
Nézett most meg nem rendülve
A' halál ellenébe;
Midőn az ajtó megzörrent,
Szép nője karja közzé ment,
'S hiv ajkin csók-lebegve
Hozzá így szóltt remegve:

„Zrinyi, kedves! mi szellem ez,
Melly arczodon elvonúl?
Te nem sírsz, 's hölgyed sülyedez,
Rá kétségfelleg torúl.
Szólj, bajnokom! halsz é vagy élsz,
'S innen vagy túl siron reménylsz
Győzedelmi koszorút,
Mellyet csak szabadság nyút?"

„Síron innen nincs több remény,
(Monda Zrinyi csöndesen)
De van szív, hit, tiszta remény,
Melly Istenünkhöz viszen.
Útunkat bár elöntse vér,
Túl síron nyil szebb pályabér,
Melly emeli lelkünket,
'S győzelmi innepünket."

És mond a' hölgy: „halni készülsz
Bajnok férjem! szent egek!
Nem földi kény, mellytől hevülsz,
És én fagyok, rettegek.
De hidd óh bajnok! engemet
Veled egy percz, egy rom temet,
'S majd akkor a' gyenge nö
Nem lész, mint most, rettegö!"

„Szünjön lángod Éva, lelkem!
Tüntöm néked létet ad,
Néked élni kell, szerelmem
Nálad zálogúl marad;
E' várból, 's e' veszély közül
Egy titkos úton keresztül,
Kedvesem! bátran mehetsz,
'S a' haláltól ment lehetsz."

Így szóltt a' hös, és nejének
Szívére hat szózatja,
Kék egén csillagszemének
Könyfelhöjét szakasztja,
'S arcza' bíbor lángja között,
Mellyet könyárral öntözött,
A' szép nö, szelíd keggyel
Töltt ajkit így nyitá fel:

„Zrinyi! Zrinyi! hát ez bérem
Lángoló hűségemért?
Nem, nem megyek; folyjon vérem
Érted, 's árva honomért.
Küldj bár, de egy lépest se tesz
Hitvesed, veled él, vagy vesz,
Most hozzád egy szent kötel
Zár, majd akkor egy fedel.“

És most néma csend vonúla
A' teremre, a' vitéz
Szép hölgyére rá borúla
'S csókot csók, és köny tetéz,
Míg a' bóldog elmerülés
Közül egy robbanó lövés
Mind kettőt fölrezzenti,
'S Zrinyit csatára inti.

Jó egy követ, 's mond: „Fővezér
Itt a' végső perczenet,
A' fal omlik, nincs többé vér,
Nincs angyal, melly megmenthet!“
Zrinyi szíve megdobbana,
Keble hőbb lángra lobbana,
'S mint ki mentséget nem lát,
Égre illy fohászt bocsát:

„Örök végzet! hát kimondád
Ránk a' végítéletet!
Légyen, haljunk, ha vérünk ád
Szép honunknak életet.
Dúl a' török, Szigethvára
Porba dölénd nem sokára,
De romja éjeléből
Szebb korány jö még elől.

Most ö elhalgat, hölgyétől
Vég szerelme lángjában
Búcsút vön, 's fenn szellemétől
Égve, fényes ruhában,
Kardját fűzve óldalára
Indul a' véres csatára,
Mint sírig szabad vitéz,
Kit nem lánczol semmi kéz,

Ő megy, és búsúlt vitézi
Bátran mennek hű nyomán,
Zrinyi gerjedezve nézi
Mint dúl, mint ront a' pogány.
Most a várkaput kinyitva,
Zord ágyúit elzuhítva
'S rontva a' Török közé,
Öl, pusztít mindenfelé.

'S most a' várnak fenn tornyába
Melly gyúló porral tele,
Mint csöndes vulkán magába,
Úgy áltt, Éva felmene ;
Égő fáklya jobb-kezében,
Halhatatlan terv eszében,
Mint felleg a' föld fele
Nézett a' csatára le.

'S ím száz halált terjesztve már
Zrinyi Miklós összedűl,
Zúzott teste a' zúzott vár'
Bús romja közzé vegyül;
Még a' torony álla büszkén,
'S meg nem rendített tetején
Éva, hős terv eszében,
'S lángló fáklya kezében.

És a' török, mint tolongó
Vízár a' csöndes mezőn,
Úgy omolt be fenn-zajongó
Lárma közt a' romtetőn;
Éva most a' gyúló porba
Lángot sujtva, tűzzáporba
Borítá a' vad népet,
'S dicsőbb hazába lépett.

Egy villanás szétroppantja
Azt, mi épen ála még,
Zrínyit, 's hölgyét együtt tartja
Keblében a' bóldog ég.
A' múló fény' példájára
Porban hamvad Szigethvára:
De romjából szárnyala
Égig a' hír' angyala.

ORMÓS LÁSZLÓ.

HOZZÁ.

Vígan, meg nem háborítva
Fojtak éltem napjai,
'S e' kebel' panaszait nem
Hallák a' hegy ormai,
Az örömre tárt kebellel —
Homlokomra bú nem ült,
Vad vihar nem gyült egemre —
Csendes vólt az és derült.

Ah de boldogságomat Te
Érczkebellel szét töréd,
'S e' szív meg nem csilapítva,
Ah! hijába reng feléd!
Lángló érezettel nézek
Utánnad bájkedvesem,
'S a' jövőnek éjelébe
Karjaim terengetem.

Ég' leánya ah felejtsd el
Éltem kínos jajjait,
És vihar nélkül a' létnek
Tépd múló virágait.
Megvetett hő érzetimmel
Bús örömmel küzdök én,
Hogyha látlak boldogúl az
Élet' zúgó tengerén!

KAZINCZY GÁBOR.

A' KÖNYEZETLEN HALOTT.

Végsőt mosolyga szép napunk,
'S a' láthatár alól föl
Lövelt sugári a' bérczek
Ormán 's az ég ezüstjén
Búcsút rezegve fénylének.
Bús lepellel vonta be
Földünk az ég mord homálya.
'S néma lőn a' léti kör
Az álom rengető ölén;
Mint a' hóltak világa.
Csak a' zord észak fuvalma
Az éj ködén keresztűl-
Üvöltve háborítja meg
A' csendet és nyugalmat.
'S a' rémes halálmadárnak
Borzasztó vijogási.

Amott a' köz út széliben
Egy idő-zúzta hajlék'
Néma termében a' sürült
Éltető lég ködében
Egy pislogó lámpa füstölg,
Halvány miként a' kripták
Haldokló mécsfénye és a'
Tömött felhők ködéből
Kitört holdvilági sugár.
Lassú nyögés hallik bent
Egy ifjú mely bús nyögése,
Kinja vas derékalján
'S közbe-közbe jajsikóltás
Fájdalminak tolmácsa,
'S nincs ki rá könyût buzogjon,
Szüle, vagy rokon közel.
Szánakozva ejt sohajtást
Egy két barát felette
'S rémült lakói a' háznak
Osztozva fájdalmiban,
Ápolják a' lankadottat:
Könyjök áh de vesztegel!

Éjfélt üt, a' fenn toronyból
Rezegve terjed a' hang
Szóratva a' szél dühétől

A' lég körébe széljel,
'S a' rémes halálmadárnak
Közbeközbe vegyülve
Borzasztó vijogási,
És az ifjú sülyedez
Fájdalminak tengerében
És hosszabban, és mélyebben
Szivja lélekzetét, miként
Sirjához közelgető.
'S nincs ki rá könyût buzogjon,
Szüle, vagy rokon közel!
Szánakozva ejt sohajtást
Egy két barát fölötte,
'S rémült lakói a' háznak
Osztozva fájdalmiban
Ápolják a' lankadottat
Könyjök áh! de vesztegel!

Im derül az ég, 's a' hajnal
Lángpirja szét lebbenti
A' homályt, és rózsaszínre
Festi a' felhőlepelt.
Ah! de nem, többé nem pirúl
Már az ifjú arcza, és
Vérhagyta hűlt tagjait nem
Heviti semmi láng fel.

Elszunnyadott ő örökre
'S nem leend több éjele,
Elszunnyadott ő örökre
'S nem virad fel éjiből,
'S nincs ki rá könyűt buzogjon,
Szüle, vagy rokon közel!
Szánakozva ejt sohajtást
Egy két barát fölötte,
S rémült lakói a' háznak:
'Könyjök áh! de vesztegel!

Megkondúlnak a' harangok,
A' gyász pompa gyűledez,
És halotti végszó után.
Csillogó nép zajja közt,
A' húnytat pályatársai
Fejcsügve kísérik ki
Szokott fényben öltözködve:
Könyjök áh! de vesztegel!

Sirja szélin hűledezve
Ál meg a' halotti nép;
Mint midőn az ég dörögve
Villámokat szór alá.
Borzadozva halja döngni
Szűk lakja gyászos ormát;

Merôn néz halmára, áh! de
Könye még is vesztegel!
Búsan leng az ôszi szellô
Sirjára 's felleget gyûjt,
Melly záport hûllat keblibôl
Köny gyanánt az alvóra;
'S mit baráti nem tevének
És korának társai,
Az ég, a' jó, kesergé csak
A' könyezetlen ifjat.

PATAKY JANOS.

M. T. AKADÉMIA KÖNYV-TÁRA

D E Z S E.

1330-ból.

Róbert Károly terhes útra
Készíté vitézeit,
Móldva vajdáját fenyítni
Harczra vitte hőseit.
'S merre a' Maros' csapongó
Habja omlik, fen zajongó
Serge arra bajnokúl
Elszagúldoz, elzudúl.

Messze tűnt ki táborából
Főnemesfi, hős Dezse,
Büszke bajnok, érdeméért
A' Királynak kedvese,
Szép reménye a' hazának,
Ritka dísze bájkorának,
Szíve bátor, tiszta hű;
Nagyra termett lángeszű.

Ős Ivánka vólt nagyatyja,
Dénes édes apja, ki
A' Királyt a' lepkekényű
Sorsra szemközt hívja ki;
Óh! de bár irígy az atyja
Tiszta lelkű sarzatja,
Gyermek arról mit tehet?
Hogy gonosztól nemzetett.

Méne Doncs is táborozni,
A' mikor beált az ősz
Vitte Lászlót, egy szülöttjét
A' komoly 's tudákos ősz;
Imre napkor mentek ők el,
Vívni pályát fegyverökkel,
Hű Berend is ment velek,
'S útnak így eredtenek.

Hódoló nép ez, kelettől
Nyugotig magas híre
Bazarád Szörényi Bánnak
Ez lehet vég vesztire.
Orsován túl zúga immár
Tette minden ajkakon jár,
Mindenütt e' hír lebeg:
Dúl a' pusztító sereg.

Villog a' fegyver tusára
Fényesítve oldalán,
Csattog a' kard zörrenéssel
A' magyar vitéz balán.
Győzelem reménye szálja
Szívök', és a' harczi pálya
Bár mi vészes, és borús,
A' derék nép még se bús.

Lelkesülten érzeményök
Víg jövőre gerjedez,
Hőn dobogva kebleiknek
Lángja vígan éledez.
Mintha tornyos fellegekkel
Látkörünkre vész dörög fel,
Merre a' zászló lobog
Károly népe elrobog.

Víva van már fegyver által
Víva a' Szörényi vár,
Mellyet újra Béla rakott,
Mert lerontá a' Tatár.
'S a' ki bent parancsot oszta
Mindenéből már kifosztva,
Mind a' fel nép, mind az al,
Már magyar Királyt ural.

Szárnyal a' hír: jó dühében
A' magyarral büszke had,
Habzik és reng keble szintén
A' mint halja Bazarád.
Mert a' jámbor azt sem tudta
Hogy reá ki, 's mért hazudta
Hogy hitetlen, 's szót szege,
Bűntelen bár, rettege.

Dénes és Tamás koholtak,
Kiknek szívöket fene
Korcs irígység ette marta,
Hitszegést ő ellene.
Mert a' testvér Tartománynak
Moldva és Oláhországnak,
Kormányára vágytak, így
Felbomolt a' béke, 's frígy.

Vész közelgvén hát feléje,
Hű követnek mondja: menj
A' királyhoz, szólj felőlem,
Rám nem ilhet gyáva szeny.
Mert nagy esküm égi szentség
Nekem, és e' lész a' mentség,
Bár csak azt kell menteni,
A' ki esküjét szegi.

Még kezesnek szép szülöttem
Udvarába általadom,
És magam pénzen a' zálog-
Ifjat ottan tartatom,
Itt ezüst adóba, vidd el
Béke szóval 's tisztelettel,
Nálam ez mindenbe kész,
Az szokatlan sarcza lész."

És a' békeszónok elmegy
A' királyhoz, 's mondja ott,
A' mit elvégezni a' jó
Fejdelem reá bízott:
„Tisztelőd, örökre híved
Bazarád könyörg te tőled
Még továbbra is frigyet,
Mint igaznak adj kegyet."

Ah! de villám csapta hajlék,
Bár az eső zúg, szakad,
Még se szűn lobogni, ép' így
A' király dühült marad.
A' követ jött bár ezüstel,
Békeszóval 's tisztelettel,
Rá sem halgat, rá sem hajt,
Ez szerez jövőre bajt.

„Mond, királynak szűki nincsen
Pénzben, nem kell a' fiú,
Már ha egyszer hittörő vólt
Minden áldozat hiú.
Hegybe, vólgybe felvadászom,
Rá halált lő gyors ijászom.“
Válaszolt 's a' hű követ
Tőle búsan elsiet.

Hogy szívét közel találja
Balja mellé álla Doncs
A' királynak, „adj kegyet, mint
Sem hibátlan vért kionts,
Igy tanácslá, mert lehet még
Sorsod ádáz, bosszús az ég,
'S a' ki mostan győzve dúlsz,
Mint fogoly veszélybe húlsz.

Szolga lelked, nem királyi
Hogyha lángod elragad,
Hogy dicső vagy úgy tüntesd ki
Tartsd határ között magad.
Mert ki ön dühén erőt vesz,
Legdicsőbb győzelmet az tesz,
És ha győzted szívedet,
Régen ellenségedet.“

Fővezére két megyének
Doncs imigy szólt nékie,
Bölcs ajakkal hogy lehetne
Dölyfiről levernie.
Mások is, de mind hijába,
Menni kell tovább csatába,
'S a' magyar hűségivel
Veszni indúl, veszni kel.

Zúz lepé már a' tetőket
Sáppadott a' kül világ,
Mint a' holdokló színében,
Elvirúlt minden virág.
És a' nyári víg határok
Szív búsítók, és kopárok;
'S a' nap a' tér ég alatt
Téli pont felé haladt.

Mennek, 's a' hegyek setétlő
Ormozatja messze még,
Barna habzattal fölötte
Reng a' nedves őszi lég,
Mellyben a' varjak zajognak,
Tán jövendő bús dolognak
Jó előre érzetén,
Moldva bal történetén.

Füst borongás kél azontúl
És ijesztő köd homály,
Mind ezekre bús jövőt vél
A' megirtódzott király,
Hajh! az ő veszélye végett
Bazarád mindent föléget,
Mint ítélet napjakor,
Minden úgy ég 's lángba fori.

Tűznek adva háza táját
Elhagyá minden Oláh,
És a' hegyre, a' mit ért, 's birt
Mindenét fölhurczolá
A' királynak bosszújára,
Hogyha álttör is honára,
Mit se tudjon dúlni fel,
Haljon ott, vagy vesszen el.

Hogy pedig ha visszatérend
Újra vad sors érje őt,
Álnok orként a' dühöngő
Nép elálja a' tetőt.
Hogy leséből rája üssön,
A' szoros fekvésű völgyön,
Azt porig leverje, ki
Nem kegyelmezett neki.

Történett azonba által
A' havas közt a' sereg
És kevély czéljába Róbert
Oh! csak akkor hűle meg,
A' mikor pusztára ére
'S látta, hogy rom Moldva tére
Hamvadólag itt, vagy ott
A' vidék még pislogott.

Mint halál lak, oly setétlő
Pernye közt a' puszta sík,
Néptelen magány, tarolt föld
Lelke mélyét érdelik.
Szíve mordan fájt balában,
És az ész borúlt agyában,
Mint kit ég is veszni szán,
Ála élte vég fokán.

Áh! mi szemmel látta sorsát
Melly elébe feltüne,
Mellyre méltó egy kevélynek
Vakmakacs, gőgös bűne.
Hajh! ki a' reménykedőre
Mit se hajta, hányva tőre,
A' ki régen győzve dúlt
Mint fogoly veszélybe húlt.

A' világba szerte nézdel,
Mint az égtől számüzött
Lélek elhagyatva végkép
Bús körülmények között
Néz szorongva a' jövőbe,
És a' vészhozó időbe,
Hogy ne vesszen óh! nagy ég!
Tégy csudát érette még.

Vissza most a' honba, vissza!
Ah de álva minden út,
Láng előtte, láng utánna,
Vakmerőn mellyikbe fut?
Veszni kell itt a' Magyarnak,
Közte a' halálviharnak,
Hol a' puszta ember ész
Véget érve mit se tész.

És a' völgyön visszatértek,
Merre büszkén törtek át.
Neki szánva mindenik hős
A' halálnak önmagát.
„Hajh! de a' király ha elhúl,
Majd mi lészen a' hazából?“
Ez nyomá sokak szívét,
A' királyhoz hívekét.

Ekkor im jő a' Királyhoz
Ifjú tűz lobogva ki
Láng szeméből egy kitetsző
Szép magyar hős büszke fi,
És magas hevű kebellel
Eltökélett érezettel,
Igy beszélt, ki vólt Dezse,
A' királynak kedvese:

Nagy király! kit annyi népek
Ültetének trónba fel,
Érdemetlen vagy dühös harcz
Vérpiarczán veszni el;
Élted ezrek' élte, 's drága,
Hunytod ezrek' árvasága,
Játszam én személyedet,
Tán kimentem éltedet.

Vakmerészen czímereddel
El ne indúlj küszdeni,
Észrevévén csak reád fog
Mérges ijja ömleni
A' dühöngő vad Oláhnak,
Hogyha elvéssz, a' hazának
Szíve vész el, jobb tehát
Add reám a' szent ruhát.

Bölcs okokkal rá beszélve
Engedett Róbert király,
És a' förendek szívéből
Szerte múlt az aggodály.
Közvitéz lett táborában,
Öltözötten álruhában,
'S ekkor esmeretlenül
A' seregben elvegyül.

Mint a' fényölelte csillag
Éjbe tisztábban lobog,
Más Dezsének is valója,
Szíve hösibben dobog;
Büszke halni a' Királyért,
Vérbe fúlni a' hazáért,
Lelke szentesülve hát
Hagyni el kész csont lakát.

„Kardra minden férfi, kardra!
Védjen a' fönséges hit,
Mellyet egykor esküvétek"
Igy tüzelte bajnokit.
És a' véres áldozatra
Készen elszagúld a' hadra,
Merre fordúl, és megy ö,
Buzgalom kél, és erö.

Diszruhájáról világol
Fejedelmi szent kereszt,
Rá az ellen fön tetőkről
Vérbe fort szemet mereszt,
'S a' király ott, mond dühébe,
És irányz nyilat szívébe,
Most is olly kevélyen ál
Mint a' bérczi szikla szál.

Lángra gyúl a' harcz dagálya
Vérzik érczpályán a' hős,
És szemében bosszú köny forr,
Míg emelni kart erős.
Vág, talál, dönt, hajh! de a' kard
Nem fedezhet búsúlt magyart.
Mert reá köszirt görög,
Közte sok végsőt hörög.

Zúg a' bércz, és dörg az erdő,
Vad Oláh közt vad kaczaj
Hangzik, 's a' halotti völgyben
Vég vonaglat, 's honfi jaj;
Vér habot túr a' ki nem rég
Dúlva fegyvert forgatott még,
Minden élet és halál
Közt a' kétes ponton ál.

Vér mocsokba szennyelődött
Hős Dezsén is a' kereszt,
Szikla zúg rá, nyil szívében
Lőve keble vért ereszt,
Izzad, és vív — karja lankad,
Rá egyenlőn tódul a' had
Menyköve, míg nem kifogy
Hősi vére, 's öszverogy.

Át döfölve kard hegyétől,
A' királyért ott ese
El, 's befúlva vériszapba
Honjáért a' hős Dezse,
Szentje lett a' hű hazának,
Szentje a' mentett királynak,
Érdemében, tettiben,
'S híven él emlékiben.

A' király kit más haláltól
Doncs, Berend mentének ki,
'S ifjú László, ön magokkal
Tartva bástyát ő neki,
Csak hogy egyszer visszatére,
Ment Tömösre szent misere,
'S illy beszéd dörgött le rá,
Reszketett, midőn hallá.

Porhalandó! halhatatlan
Sorsba gyáván mért omolsz?
Sujtja menykövét 's legottan
Törve lészesz, megromolsz;
Földi kényed csak hiú kény,
Ah! de a' sors e' magas lény,
Melly felettünk menydörög,
Változatlan és örök.

ERDÉLYI JÁNOS.

AZ ÁLOM.

Sötét habok zajongtak
Kis csónakom körül,
'S dühödve szikla csúcshoz
Csapák kegyetlenül.

Kidőlve tört hajómból
Habok nyelének el,
Veszélyes életem vég
Órája vólt közel.

Kiáltozék segédért
Homályfény szált felém
Lebegve, 's abba kedves
Lollimat ösmerém.

Nyujtá kezét, habokból
Kivont, ölébe vett,
Engem lelankadottat
Keblén melengetett.

Kék ajkamat tüz csókja
Pirosra szívta fel
Boldog valék! öröm 's kéj
Özön boríta el.

De hajh! keserv! csak álom
Vólt min szívem örült,
Felébredek, azonnal
Szerelmem elröpült.

Bús könyeim folyának!
Nem csügve már ölén
Epedve ujra vágytam
Habokba vissza én!

KIS FERENCZ.

SÓHAJTÁS

Sonett.

Múlt és jövő tünnek föl képzetemben,
Vész kel velök keblemnek tengerén,
Aggódva nézek a' jövőre én,
'S könyet remegtet a' multkor szememben.

'S mért e' csaták a' csöndes érzelemben?
„Ki búban andalg a' mult édenén,
'S nem láthat ált jövőknek fellegén,
Miként lehetne nyugodtt az jelenben?“

Leányka! így, nem látva tégedet,
Távol vidék virányit áztatom
Könyharmatommal és emlékedet;
'S bár szóllni nem hagy néma bánatom,
Ha múlt, 's jövő lelkemben küzdenek:
Sóhajtok, és lelkedhez lebbenek.

ORMÓS LÁSZLÓ.

A' HŰ' JUTALMA.

Ragyogva tünik föl bérczek megül
A' hold, rezegve fénye szét lövell,
Regényes éj lebeg a' szép vidék
Álomra szenderült virányain;
Csak egy búsúlt Lantos panasza zeng
E'ként az elrepülő szelleten:
„Lefolyt időm, enyészet int felém
Sötét kietlen sírok ormiról,
Miként virág remegve veszti el
Kecsét az ősz' szelén, hal érzetem;
Minden remény melly eddig éltetett,
Miként az alkony' fénye elröpült.
Csupán szelíd Elíz' emléke még
Melly nyugtot adhat és a' lant szava.
Dicső korom utó fokán örök
Álom hideg fuvalma leng felém,
A' szent erény, 's szelid szerelm nem óv;
Miért valék én jó, miért szerény?
Hogy rózsaként hervadva vesszek el
Lezúzva végzetem dagályitól!
Boldog virág nem érzed alkonyát

Létednek, és panaszt se szolsz, midőn
Időd elő siet békén lehúlsz,
Lebegve egy hűs szellő szárnyain:
Átkozva sorsomat dűlők komor
Sirom feloszlató csöndjébe én.
Miért nem élheték örök korányt?“
Vastag homály váltá a' fényes éjt,
Villám csatáz komor borúi közt,
Szünt a' panasz a' Lantos ajkain
'S halált remegve zengte szép Elízt.
Nem jött halál, tüzoszlop ált elő,
'S a' rémes éj repülő fellegin
Igy zúga egy hatalmas égiszó:
„Kövesd vezérfényed reménytelen,
Hogy lásd mi sors jutalmaz olly valót,
Ki léte pályáján erénynek élt.“
Szent borzadás lepé a' kétkedőt,
A' fény 's az ég hatalmas szózata
Megszünteték bus melle' kinjait.
Ment, 's ím közel sirhalmok' ormain
Magas keresztek égre nyúltanak,
Álérdemek' kevély emlékei!
Zöld hantjokon susogva lenge éj'
Szellőitől gyöngéd virág csoport.
Csattan, lesujt az ég' igaz tüze
'S szét szóratik kereszt, kevély orom,

Mellynek sötét ürén gonosz pihen.
Itt egy magány sír áll, kereszt 's virág
Emlék jelektől puszta hantjain
Feledve látszik a' bennálmodó.
Megált az égi tűz; egy dörrenet,
'S angyal röpült le égi szárnyakon,
Szent fény derült magas tekintetén.
Pálmát akaszta a' kopár halom'
Sárgúlva hervadó füvére 's szólt:
„Mi földi vólt benned szerény kebel,
E' szük halom homálya zárja el,
De rajta pálmaág virulva leng
Két hü kebel' lehúló könye közt,"
'S fényt hagyva a' síron egébe szált.
Mély csönd lepé a' hóltak' hamvait,
'S az égi tűz villámként elröpült.
A' hólt' barátja jött, bús arczain
Az elfogúlt kebel bús érzete
Terült; 's baráti szent köny folyt alá;
Sötét lepelbe jött a' hü leány,
Dicső miként az angyal, kinjait
Jelelte egy legördült tiszta csöpp,
Kezén fehér rózsát hozott, vele
Eltépve a' sír ormot szorta be,
Sohajtott és remegve térdre húllt:

„Nyugodj hívem, korán követlek én,
Hol tiszta lész a' mell ég' védletén."
Szolt 's a' kebel érzésre süjjede.
A' sir virult, barát 's forró szerelm
Hév könyitöl szentítve hantjai! —
„Ki sírja ez, ki a' boldog halott?"
A' lantos így, 's felelt az égiszó:
„Magad lészesz, 's márvány kereszt helyett
Tisztán fakadt párköny jutalmazand."

GONDOL.

A' RÉNY.

A' rénynek jutalomkoszorút vágysz adni hatalmas?
Könyhulatást szüntess, ez lehet a' koszorú.

Z. G.

A' KASZÁLT RÉTEN.

Zöld szőnyeged ékét
Vesztett sima rét!
Hald bús panaszomnak
Kinzó nehezét;
Lásd, éltemet eddig
Vólt kedveivel
A' sors keze durván
Mint öldösi el!
Hagyd itt kizajogni
Bús érzetimet,
Míg kínaim árja
A' földbe temet,
Hagyj itten epednem
A' bánat ölén,
Míg sírva tűnödöm,
A' Linka nevén.

Eddig dalom a' völgy
Csendes kebelét
Dúlá, ha zajogtam
A' Linka' nevét;
Most ott ha kiáltom,
Fájdalmam okát,
Rémítve viszonza
Keblem' panaszát.
Számúzve vagyok már
Onnét a' hol a'
Kéjjel tele tölt lant
Linkát dalola.
Halkal lebeg a' szél
Búm' jajjaival,
Melly repkede máskor
Kedvem zajival.
Hozzád jövök óh rét
Mert puszta kopár
Síkod, 's ibolyád le
Forrozta a' nyár.
Nékem borúlattal
Vont éltem' ege;
Fűved megaszalja
A' nap melege:
Mint fonnyad el a' fű,
A' rét közepén,

Kínom' sulya által
Úgy hervadok én.
A' fű ha megaszik,
'S lész széna haraszt,
Akkorra megöl majd
Búm, 's halva maraszt.

KIRÁLY MIHÁLY.

CSÓK KEDVESEMTŐL.

Egy villanást löveljen rám
Ég színű szemed,
Egy sohajtást nyögjön értem
Kéjhabzó kebled,
Báj szemednek lángzó árja
Világot alkat,
Egy lehellet lágy melyedből
Égi táplálat.
Hát ha kezed hév csókommal
Szabad érintnem!
Hó szín nyakad hű karommal,
Körűl ölelnem!
Mint két vonzó villány erők
Égi tüzt adnak,
Lelkünk rokon hő vágyai
Egybe olvadnak.
Ekkor hevűl láng érzetünk
Forrón egymáshoz,
Kéjjel simúl égő csókom
Rózsa ajkadhoz;

Förödjön már hajnal csókban
A' kert' rózsája,
Lelkem varázs élet' csöpjét
Szádon találja;
Csókdossa fel az éj kisirt
Könyeit a' menny,
Nékem gyönge ajkadon van
Égi élemény,
Szívja a' kis méh gyönyör közt
A' virány kelyhét,
Ên piczinke szádon lelem
Lelkem édenét.

W. J.

KARÉNEK.

Olaszból. Tasszó után.

Szép aranykor szép valál!
Tejjel folytak a' habok,
Méz szivárgott a' fenyőn,
És buján nőtt munka nélkül
Búza nem szántott mezőn.
Mérges kigyó nem csuszongott
A' lombos bokor között,
Felleg búsan nem borongott,
Szélvész nem süvöltözött;
Nem pirúlt a' harcz csatája,
Nem szált messze partra gálya,
Ott örök volt a' tavasz,
'S lágy fuvalmú víg kelet
Illatozva szüntelen
Fen derült az ég felett.
Ah! de még is szép aranykor
Szép azért még nem valál.

Ekkor még a' puszta lény
Tévelygő csalóka fénye,
Melly a' pórnépnél becsület
Név alatt olly nagy becsű lett,
Nem csöppentett mély keservet
A' szerelmesek' kelyhébe,
És örömkönny édesen
Fénylett a' leány szemében.
A' lélek szabad volt ekkor,
Ismeretlen a' becsület,
'S nem volt csak egy törvénye
„A' szív lángzó érzeménye."
És ezért valál te szép
Rég aranykor hajdanán.

Akkor csendes volt a' forrás,
Szépek a' virág sorok,
'S énekelve tánczolának
Éles nyil 's szövétnek nélkül
A' parányi Ámorok.
Pásztor ifjak, pásztor lyányok
Egymásnál ülének,
És suttogva, csókolkodva
Kedvel éneklének.
A' leányka kellemét
'S rózsáit nem födte el,

'S keblén nem vólt még lepel.
Sőt ha víznél összejöttek
Lány 's ifjú együtt fördöttek.

Oh becsület! a' szerelmek
Forrását belepłezéd,
És szemérmet öntél el
A' szép fényű szép szemekre.
Esti szélben nem lobog már
A' leányka szöghaja,
Be van szöve fonva mind
A' hosszan nyuló hajár.
Fátyolozza kellemét
A' leányka és szerelmét
Eltitkolva néma lessz;
'S nem mer szólni tőled fél,
És szorongva lépdegél.
Im, becsület míveid!
Mived, hogy most lopni kell ott
Ámor mit önként ajánlott;
Nagy munkáid még ezek
Hogy más nyög, én könyezek.
Mit csinálsz itt, mit közöttünk?
A' kit Ámor 's a' természet
Mindig fő urának nézett;
Mit csinálsz, csekély e' tér,

Itt nagyságod meg nem fér.
Menj, háborgasd álmukat,
Kik csillogva fénylenek,
'S nagy nevet reménylenek.
Mi nélküled itten élünk
Nem ismerve itt alant,
'S megelégedés 's a' régkor
Csendes lelke lészen velünk,
Hát szeressünk, nem henyél,
Életévünk 's szárnyra kél;
Oh szeressünk, a' nap elszál,
'S bár ismétlen feldereng,
Nékünk fénye most derül,
Elborong majd 's éjbe dül.

SZ.*** N.

LEHEL.

Nem jön e több szózat kürtödből hős Lehel? alszik
Harsány hangja veled, ünnepi csend fedeze?
Hagyd el néma lakod', hideg ágyad ölébe ne tespedj,
'S rettenetes hangod' zúgd bele mint zivatar.
Halja meg azt Karpat' mohosúlt sziklája, 's az alföld,
'S költse fel ébredezö hös ivadékaidat.

DUDOK PÁL.

A' HONLEÁNY.

Balláda.

Barna gyász' sűrű ködében,
Búja' zordon éjelében
Lóra könnyes szemmel ül,
Hű Tiborcza' emlékétől,
Édes honja' szép nevétől
Keble oltárként hevül.

„Egy veszélyes év repült el,
Hő csatákban ázva vérrel,
'S hű Tiborczom még se jön,
Csak haldokló hon nyögése,
Csak vad ellen kürtölése
Hangzik ált a' légkörön."

Így borong a' hon' leánya,
És az est' sötét magánya
Mennyet, földet már el áll,
'S Lóra könnyes ég szemére
Mint szép völgyek csermelyére
Csöndes álmok éjje száll.

Lóra nyugszik, arcza halvány,
Mint havon a' holdragyogvány
Szíve még ís olly meleg;
Húnytt szemében két szerelme,
Fenn lelkének égedelme
Két rideg könyben remeg.

'S ím az álmok' csónakába
Rengve, szellemek' honába
Lóra lassan átevez!
Ott egy vértől zártt szigetnek,
Egy hollóktól környezettnek
Puszta síkján révedez.

Senki, semmi a' határon,
A' ledúltt fűvü kopáron
Áll csak már egy néma sír,
Lóra borzad, Lóra hűled,
Még nem tudja a' domb kit fed,
'S még is rá lerogyva sír.

Porfellegben, gyász ruhában,
A' vértó part távolában
Vágtat egy vitéz elé,
Arczát rejti réz sisakja,
'S mint tündérhon rémalakja
Ugrat a' sirdomb felé.

Lóra felnéz szívdobogva,
Kit lát jöni olly robogva
E' kietlen ég' körén,
'S ím örömtől elmeredve,
Ön magát csókban feredve
Látja hű Tiborcz' ölén.

„Hű Tiborczom! hol mulattál,
Illy izzadva mért futottál,
Mondjad ah! ki sirja ez?
Illy pusztává e' hely mért vált,
'S ott a' messze téreken ált
A' vér honnan ömledez?

Lóra! kedves! a' hazának,
A' magyar fény' csillagának
Hős Hunyadnak sírja ez;
Illy pusztává szép honunk vált,
'S ott a' messze téreken ált
Honfi vér, mi tengerez.

„Hű Tiborcz! e' puszta honban,
E' virágtalan vadonban
Merre, merre menjünk hát?
Jer, — könyörgjünk térdre húlva:
Ránk is egy sirhant borúlva
Fedjen téged és Lórát!“

Szóltt a' honlány álmodozva,
'S fájdalmában roskadozva
Képzetéből fölriad;
Hajnal feslik, álom elmúl,
Ah! de Lóra fel nem vidúl,
Búja szívében marad.

'S már az éjnek fátyolára
Fényet önt a' reg' sugára,
Nem derül a' lány' ege;
Ím ajtó nyil, 's egy hős lép be,
Hó szín zászló jobb kezébe,
Arczán győzelem' jegye.

„Szép leányka! vessd le gyászod,
Szent gyönyörben égjen arczod,
Él a' hon, győzött Hunyad;
A' magyarnak, hol Hunyad van
A' nagy Isten minden hadban,
Vészben győzedelmet ad.

Mond a' hős vitéz örömmel,
Ah! de néma gyötrelemmel
Gyúl egyszerre láng szemén,
Mint midőn bosszúba' forva,
És ezer halált sodorva
Dúla a' csaták helyén:

„Szép leányka! hajh! erős légy,
Másik szómra száz lelket végy,
Nézz csak, nézz csak égre fel:
Egy árny, fénykör szent homlokán,
Most tün ált a' menny' kapuján
'S hős Tiborcz már nem lehel."

„Hagyd el, (Lóra szóll borúlva)
Én örök gyászban vonúlva
Könyezem Tiborczomat;
Ah! de semmi, csakhogy Isten
E' halálos szélveszekben
Megtartotta honnomat.

Hü Tiborcz! nyugodj! csatában
Esve, keblem' bánatában
Engem is majd föld takar;
Hagyd, takarjon, csakhogy a' mig
Él a' népek atyja, addig
Fényben éljen a' Magyar.

ORMÓS LÁSZLO.

VÉRES BUZGALOM.

Hőskőltemény.

Szent István első Magyar Király korából.

Múlik az év, feledés terjeng szó nélkül utánna,
Mint hamu színű gőz a' víznek reggeli tükrén,
Elfut, vissza se jő, 's nem túdás' leple takarja.
Hol vagy erős század? hol vagytok bajnoki annak?
Hol vagytok Réteg, Szómor, deli Olma, Fülekkel?
Alszotok, és aludándotok a' vég nélküli éjben.

Mint mikor a' kikelet megjön tündéri lakából,
Lágy mosolyára üdül az egész természet; enyészó
Hangként tünik el a' merevény tél' fagykoszorúja.
Langyos szél suttog; föld' rejtelmes kebeléből
Titkok leple alatt foganó bájtelte virágok
'S fűvek előjőnek, dícsérők illatos ajkkal
A' napot, a' nap' urát az erőst, a' mindig öröklőt.
Völgy, hegy ezüst takarójától búcsúzva, virággal
Himzett zöld szövetet kér, 's nyerni fog a' kikelettől.

Búkötözö szölötö is bimbódzva kihajtja
Termését, mellyből mértékkel gyógyszeri nedv lész.
Játszva fut a' csermely lefelé, liliom szegi partját,
Zendül a' liget is, bájzengzet hangzik ölében:
Úgy hintett áldást 's békét Istvánnak alatta
Édes Megváltónk' szeretet-teljes tudománya.
A' szomszéd Német bántatlan aratta aranyló
Búzáját, a' hegy termett törvényes urának.
Részreszegödetlen hallatta szavát az igazság,
'S a' törvény' folyamát nem gátlá a' vad erőszak,
Csendes vólt minden, had nem bántotta meg öket:
Mert szántott az imént országdúló Magyar ekkor,
És az igaz földből élelmét vette dologgal.
Hunnia' termezején a' csend diadalt üle, 's béke
Tiszta szivárványként áldó hintette malasztját.
De a' harczszeretö öshit megütötte paizssát,
'S mint a' tűzi harang zajt keltett lélekijesztön.
Zörgött a' fegyver, Magyarink paripákra szökelvén
Égre menö por köztt csattogva Somogyba repültek,
Hol Kupa a' remegö öshit' védére toborzott.
Mint mikor a' zápor szakad, omlik légi világból,
Víz zuhog a' sziklán, a' szikláknak magas ormán,
Görgeti a' köveket, bokrot seper, és kisodorja
Töböl a' fákat, lezajog kártékony erövel
Völgybe, holott egy lesz, rontóbb is, rettenetesb is:
Úgy gyülekeztek ezek pusztítva Somogyba Kupához.

Karra erős, rohanásra merész, megfutni tudatlan,
Ősvallás szerető harczos nép gyüle Kupához,
Kik a' régi hitet, kardot markolva akarták
A' szelidebb újnak romján ismét felemelni.
De első koronás fejedelmünk (hála ezért ő
Nékie) harczra kiszállt, megtörte dagályokat, és a'
Jobb hitet országos vallássá tette örökre.
Mindent elkövetett Réteg, deli Olma' vad atyja,
Hogy ki ne vesszen az öshit az új honnak kebeléből,
A' fejedelmi Kupát követé, leleményes eszével
'S győző kardjával nevelé vad pártja' hatalmát:
Míg Kupa bent sereget gyüjtött, ő addig az ország'
Messze határin túl keresett a' harczi Kunoknál
Társsereget, de azok bel haddal erőjik' emésztvén,
Nem jöttek, Réteg bosszúsan hagyta magokra,
'S jött; lelkében ölő 's vérontó képzetek ültek.
Hunnia' szélén már meghallá a' Kupa' estét,
'S tábora romlását, vér könnyet húllata, és a'
Végzetet átkozván komoran tért vissza lakába.
Ott nőjét Olimát hidegülve halotti terítőn
Lelte, szilaj lelkét élénk kín 's bánat emészté.
Eltemeté, 's szomorú torral gyászolta halálát.
A' szomorú tort még el sem végezte, azonban
Hallá hogy hajdú csapat útban vólna feléje,
Melly rabi békót hoz szabados lábára erő közt.
Megrendűlt, de azért szívet nem vesztve egészen

Elfuta lakjából, 's bújdosva kerülte halálát.
Mint viharüzte hajó hullámon fut csikorogva:
Ugy mene ö, lelkét marczonglá honszeretö tüz.
Majd egy járatlan hegy bérczén rak vala várat,
Rengeteg erdöség, 's miveletlen puszta köríték.
Halgata itt minden, mint éjfél szótalanabb vólt,
Elhala a' szós zaj fáradtan míg ide érne.
Napjait itt élé, itt volt vele a' deli Olma,
Szép vala ö, valamint ifjú tavasz a' deli ponton,
Szép, mint tiszta szivárvány legkellöbb szine, hozzá
Estenden lerepült fényes honnának öléből
A' hajnal, 's csók köztt ringatta mig el nem aludt ö.
Majd a' gyenge korány gyöngy harmatu bíbora' édes
Lebbentéseivel költötte fel a' deli Olmát.
Mint mikor a' rózsán megvillan fénysugaros nap:
Olly vala szájának bájos nyílása, mosolyja.
Kék szeme: mint felhötelen ég, két válla fejér mint
Réti virulmányon bolygó hattyúi csoportok.
Ennyi kecs, ennyi dicsö báj, távol az emberi szemtöl,
A' vadon erdö köztt díszlék szép völgyi virágként,
Hol haragos nemzöje nevelte atyái hítében,
Undor iszonyt, gyülölséget vágyván bele öntni
A' puha 's asszonyos új hit iránt (mint szokta nevezni):
És bosszút kérvén, az egekre sohajt vala e'ként:
„Nemzetem! a' puhaság' tehetetlen mételye környez,
„Bajnok ügyességed lágy karján hal ki belöled.

„Nincs Kupa! a' jó ügy véd szelleme, szét daraboltan
„Fán függ, és vele jót akaró bajtársai függnek,
„Tagjaikon hollók, 's éh gyomrú sasfiak élnek.
„Nincs Gyula! nincs szabadon, csörgő láncz terheli lábát
„És az erős nagy apák' pulya, romlott magzati őrzik.
„Nemzetem elpártolt öseinknek régi hitétől,
„Pártot ütött szilajúl az erős hadak Istene ellen.
„Fönséges! kinek egy hunyorításodra elolvad
„A' legerősb gránit, tenger hullámi apadnak,
„Megfeketül a' hóld, a' csillagok éjbe borúlnak,
„A' tűz nap jég dombbá válik 's éji korommá,
„Fújj rájok, fuvatod szellője legott megemészti.
„Árpád népe pedig fenn, mint ural-ormi magas tölgy
„Kél, melly a' zivatart 's vészt zúgva fogadja, bocsátja,
„Mozdúlatlanul áll ingatlan erős derekában."
Igy dúlt fúlt sokszor, de haragja enyész, ha leánya
A' szép, a' gyönyörű, a' legszebb májusi hajnal
Rá mosolyog, komorúlt arczának fellegi múlnak:
Mint morogó zivatar csilapúl a' csendes időnek
Nesztelen érkeztével; megnyúgodt szive tüsténT.
Addig is, a' had után legkedvesb lelke előtt a'
Berki vadászat vólt, míg sors idegenbe nem űzte,
Innen az életölő harcz messze mezőkre röpűlvén
Fő gyönyörét csak ez egy munkába' kereste, találta.
Sok fáradságos napot, éjet rengeteg erdő'
Vadjaival töltött, mellyek rémülve kerülték.

Rettenetes vala ő, ha ölő dárdája 's idegje
Olykor megcsöndült, madarak csattogva röpültek,
A' vadak ís bömbölve futottak míg erejök volt,
'S míg a' rengetegek' legtitkosb mélyibe értek.
Majd bele fáradván, haza téve az erdei lakba,
Hol, kinyugodva magát szép lánya előtt kibeszélte
Hon szerező Árpád', 's csatarontó népe hatalmát,
Vasba borúlt Tuhutum' viadalmát, Bors hadi tettét,
Monda Lehelről is, 's légrázó kürtje szaváról.
Végre nyomott bánat hangjával néki imigy szólt:
„Lányom! légy hű szenderegő Eleink' hitihez: mert
„Annak paizsa alatt úsztuk Tanais' folyamát ált,
„Annak paizsa alatt vívott vala Almos, az ordas
„Karpat' bérczein öt ennek deli fénye hozá ált:
„Annak paizsa fedé Árpádot sok csata sikján,
„És vért izzadozó homlokkal szerze nekünk hont,
„Megmaradót, örököst, vér fecskendezte örök hont,
„Légy kérlek, légy szenderegő Eleink hitihez hű."
Nap nap után így folyt, titkon suhanának az évek
Egymást üzve, kies, de ujant megtérni tudatlan
Völgyi patakként, a' nagy idő örvényibe fúlva.
Gyermek időnk játék közt lebben el, ifju korunk majd
Megmagasúlt képzet 's bibor arczú lyánka ölében
Röppen el; és a' mindent tartozkodva tevő kor'
Mennye nyilik meg előttünk, jó nönk 's magzatainknak
Drága köréből csak szeretett honnunk' java kap ki.

Lassú léptekkel jön, 's titkon lep meg az agg kor,
Bús, panaszos szavakat szórandó zsémbes ajakkal.
Réteg már emelé az idő havazó koszorúját
Ősz hajain, 's keveset gyengüle erője korával.
Mint ki előtt folyam áll útában, vizsga szemével
Nézdeli áltmenetes palló fele merre viszen nyom:
Olly figyelőn nézé Réteg, magzatja Turulnak,
A' titok' ülte jövőt 's közelítő élete végét.
Veszte csatát, szeretett feleséget, veszte hazát, hont,
Még egy kincse vagyon, deli Olma, ki életet akkor
Vett, mikor anyja leszállt a' nyugvó édes anyákhoz.
Réteg nagy bajjal nevelé lányát, 's szereté hőn.
Már tiz és nyolczszor hányá levelét el az erdő,
'S annyiszor új levelek rengettek fák bogain, most
Volt disze teljében tavasz arczú lánya Retegnek,
Mint lész Olma? ha ő nyugovó csatatársihoz elmegy,
Aggódék, 's leleményes agyában hányta vetette.
„Hitlen birja kezét?" mondá bús hangon eszében,
„Nem, temető inkább." De vezérfény támada gondos
Lelkében, 's várát jól elrendelve ki indúlt.
A' Vata nemzetség jószága felé igazítá
Tajtékzó zablán nyihogó ménét; hol az őshit
Éle 's virágzék még a' széles mellü Vatában,
'S lángerü magzatiban. Született Vata híres apáktól,
Kik készek vóltak, ha kivánta honok' java, gyorsan
Életkímélés nélkül csatasíkra kiszállni,

A' dúló ellent buzogánnyal földre verendők,
De jó hírben is álltanak a' nemzetnek előtte,
Melly jutalomtalanúl nem hagyta vítézi erényök',
Érdemdijjúl nagy termékeny földeket adván.
Harczértés, ellen' földét pusztítni törő vágy,
Ingatlan lélek, nem félő elmejelenség,
Ősi szokás, vallás, szeretet jelelék ki Vatákat.
Réteget öt napi út bevivé Vata' hősi lakába.
„Üdv néked szeretett fegyvertárs, üdv Vata néked"!
Üdv neked is Réteg, csatatárs"! melles Vata szóllott,
'S egyszersmind izmos jobbját megfogta amannak.
Erdei vad tagból jól lakván, kelyhet emeltek
'S öszvecsapák vidorúl, áldást kívánva cserénként.
Mint a' hosszas esőszakadás és vésznek utána,
Ünnepiebben kél a' nap fel az égi határon:
Úgy kele rég gondos szívökben öröm tele tűzzel,
És tele érzéssel; fiatalságok' lehanyatlott
Napjait elmondák egymásnak szózatos ajkkal.
Megjárták az Ural' táját, meg Volga' vidékét
A' szélnél sebesebb szárnyán a' gondolatoknak.
Föltüne lelkökben magasodva az ősi dicsőség,
A' magas álláspont, Etelének hajdani fénye.
És üdvözlék a' nagy hajdant lelkes örömmel.
De a' sűlyedező öshit bús fellegi leplet
Húza imént vídám örömökre borúlatos arczczal:
„Eltünt a' hős kor, lemerültek napjai éjbe"

Szólt Réteg komoran „bajtárs virradni fog é még?
„Nem! mert pártot ütött szilajúl Magyar istene ellen.
„Ütközet intézö, diadalt szerezö ura ellen,
„Rettenetes pedig ö, ha haragszik mennyei lakban,
„Hajladoz akkor az ég, szakadással retteget, és szép
„Csilagi húllongnak, föld, hegy, völgy reng bele szörnyen.
„Féld Magyar, és rettegd, neve' tiszteletére omolj le,
„Térj hozzá könyörögve, bünöd' nem tartja meg, és ád
„Táborokat dúló, 's vár rontó harczi szerencsét.
„Én, míg ember lész, 's folyamok hullámait issza
„Tenger, míg Ural áll fellegsodró tetejével,
„Tisztelem istenemet, maradandó régi hitemben.
„Sôt ha erös rengés repedezteti is mezeinket,
„És meredek hegyeink' mélységbe zuhintja ropogva,
„'S föld' nyilt torkából vízár buzog elboritandó
„Síkot, tért, hegyeket, téged nevezendlek örökre
„Istene Arpádnak! 's vallásom fogja szemem' be."
„Kard által vesszen, ki hitét elhagyja ledérül"
Szólt Vata bosszúsan; de Turul' fia újra beszélle:
„Van nekem egy lányom, jó és szép völgyi virágként,
„Még fiatal, 's pártát hordoz még éj haja' selymén.
„Téged is a' mindentehetö úr álda fiakkal,
„Kik nyomodat követik tisztelvén ösi hitünket.
„A' legkissebnek feleségül általadom Olmám."
Lelkesedett tüztöl örömes képpel Vata hallá,
És felemelve kezét így szóla a' hála' szavával:

„Áldozatúl, Magyarok' mindentehetö ura! néked
„Leggyorsabb paripám' adom, ó te magas laku isten!
„Áld meg gyermekeink, paizsod terjeszd ki fölikbe,
„'S általok ösi hitünk' tapodóit rontsd meg örökre.
„Itt a' jegygyürü legkedvesb agg szemeimnek
„Még tizedik nagy apám hozván a' khínai hadból,
„A' fejedelmi vezér Hehutáng' ujján vala régen,
„Kit buzgánya levert 's eldödihez üzte alunni.
„Itt a' jegygyürü legkedvesb agg szemeimnek,
„Nézz le reánk kegyesen könyörülö szíve Hadurnak!"
Réteg is általadá. 's a' víg lekötö lakomát is
Ellakván, kipihent ménét nyergelni parancslá,
'S ment, a' szél szárnyán kívána repülni, vagy a' gyors
Lélekkel haza szállni, riasztá éjjeli álma.
Egy szörny játszodozék várával, renge szívében
Harczszeretö Réteg, 's derekát szögsárga lovának
Nyólcz ágú tarajú sarkantyú csipte ha lassúlt.
'S két napi gyors ügetés szirtormi lakába bevitte;
Onnan látta hogy egy domb háton csarnoka épül
Szómornak, ki az ösvallást elhagyta; miként kel
A' tenger' fenekén vizes éje' nyugalmibol a' szörny,
Partra csap a' hullám, harsány dörej üldözi egymást
A' víz' színe felett: nem másként kel vala Réteg'
Szívében toroló bosszú, és régi haragja.
Csendzavaró szörny lett a' Szómor' vára szemében,
És nagyokat dobbantva le fel járdalt teremében.

Majd ment lánya után, ki magános napjait a' völgy'
Élesztő kebelén töltötte el édes öröm köztt,
Lábát völgyi virág ölelé, és lanyha fuvalmak
Lengették szabados fürtökbe omolt haja' szál'it.
Gyöngyös arany pártáját a' fáknak lehajolt zöld
Lombjai csokdosták a' rózsákkal koszorúztat.
Napjait igy tölté gondatlan völgyi magányban,
'S gyenge kezével kis koszorúkat font vala a' völgy'
Bájékülte virágaiból a' hajnali pirnak,
'S a' völgy tiszta ezüst folyamú hűs csergetegének.
Boldog lány! szerelem nem vitte el égi nyugalmad,
Fuss, távozz tova, im jön amott unokája Bugornak
A' szomorú Szómor deli termetü szép fija Fülek,
Hozza szerelme hevét, a' tisztát, elviszi szíved,
Elviszi nyúgalmad, magaét itt hagyja helyette.
Szép ő: férfias ék arczán párulva erővel,
Nagyra törő lélek kebelében tiszta szivével
Olma! szivet kötözök, fuss, távozz Olma előle.
Im megpillantott közelít szépsége' diszével.
Mint ki az éjben hall nemtői vagy angyali zengő
Éneket, elbámúl, szótlan néz honnan eredhet
A' bájos zengzet: úgy áll Olmának előtte
Fülek szótalanúl, mikoron szót lelhete, igy szolt:
„Angyal! tán az egek' ragyogó palotája ölében
„A' nap' arany fürtös 's lángbíbor köntösü első
„Magzatjától vetted lételed', ó te anyádnál

„Százszor szebb, ragyogóbb! szólj földi lakos vagy e',
vagy fenn
„Mennyei, vagy tán hajnal vagy,'s lakod e' gyönyörű völgy?"
Olma kevéssé megrezzent, mint tó tükörén a'
Nap; de az ifjúnak deli arcza, szelíd szava tüstént
Félelmét elüzé, fölbátorodottan imígy szólt.
„Álmokat ó ifjú! az imént mondál nekem, égi
„Nemtőnek vélvén, tudod ők fenn, kéjitalokkal
„Élnek, örömzaj köztt, 's zavaratlan bájgyönyörökkel.
„Zordon puszta nekik földünk, és ők ide ritkán
„Vagy sohasem jőnek; nevem Olma, apám neve Réteg.
„A' szomszéd várban lakozunk, de te szólj ki vagy? és it
„Mért járdalsz? mi szerencse hozott ide?" Könnyeke
ejtve
Szolt Fülek: „édes anyám nem rég hala meg, siratandó
„Nékem örökre, apám vígasztalhatlan evődik
„Érte 's ezért búcsút veve ő a' városi zajtól,
„És hogy félbe szakaszthatlan szomorogjon, ez erdő'
„Szélibe épített várat; láthattad is immár.
„Szómor apám neve, és magzatja Fülek ki előtted
„Áll." A' mostoha sors hason érzellésre gyulasztja
A' könyün indulatos szűz némberi szíveket, és szül
Szánakodást, ezt majd szerelem váltándja továbbad.
Olma is elsőben résztvétes, szánakozó lett,
Szánakozással vólt tele szíve; de több szerelemmel.
Fülek is a' tisztes 's lángérzetü, láng szerelem lett.

Égi öröm nyájas szó köztt mentek haza másként
Mint ide jöttenek, Olma szivét Fülek és Fülekét a'
Barna szemöldü leány ragadá és vitte lakába.
Éjjeli álmaiban Fülek Olmát látta 's ölelte,
Olma Fülek karján csüggött vala édes öröm köztt,
Csak reggel tudták mint csalta meg éjjeli álmok.
Más nap azon kéjes völgy' keblibe újra kimentek,
Olma virágkoszorút nyujtott Füleknek, ez erre
Altkarolá vékony derekát a' kék szemü lánynak.
Édes láng futosott mind kettön, néma szoborként
Álltanak, és gyorsitva ütött szivek, ajkaik öszve
Értenek és kéjelgve röpült a' csókra ezer csók.
Majd kifonódának karjaik, és földre szegezték
Tüz szemöket, némán álltak, majd bátorodottan
Egy terebély hársnak kívánatos árnya alá le
Ültenek, és vígan dallának gyönge szerelmet.
Igy dallottanak ök; jött Réteg, erös dobogását
Nem hallák, a' két lobogó kebel összedobogván.
De tisztán valamint a' már égben vigadóké,
És mint rózsa füzér kezök a' hó-mellet ölelte,
Réteg látta, erén szétárada mérges epéje,
És iszonyú szemeit vérrel forgatta haragja,
Megmozdúlt czombján izmos dárdája sikoltva,
'S Réteget a' haragost méginkább fölharagítá.
Elbószülve kapott éh dárdájához, azonnal
Zúgott mint égből leesö villám, de hibázta

Czélját, csak Szómor' fia kalpagját szögezé a'
Szép terebély hársfára; legott felrobbana Fülek:
„Szolj, ki vagy és mit akarsz? mért törsz rám éji latorként?
„Vagy bántottalak én? vagy párviadalra kihivni
„Rettegsz? hogy titkon törekedtél életem ellen.“
„Én apa“ szólt Réteg„ de te ronda kölyök fenyegetve
„Sípegsz? Réteg előtt sok erős már porba borúla.
„Sok csata látta karom' 's kardomnak gyilkos aczélát,
„Egy se' futásom' még 's szívem félénk dobogását.
„Fűzfa csikó te alád, avval játsz gyermeki módra,
„Férfi kezébe való a' fegyver, nem gyerekébe.
„Menj, és vidd fejedet, csak azért hogy légyen egy a' kit
„Réteg tévesztő dárdája nem űze alunni.
„Menj, ifjú vagy még, de kerüld e' völgyet ezentúl.“
„Ifju vagyok“ mondá Fülek „ifjú szikra feszíti
„Keblemet és megülöm 's megülém már a' rohanó ményt,
„Kardot is elbírom, vivtam már a' Besenyekkel.
„Nem remegek most is megvívni veled csata össze;
„De deli Olmának szülejével párviadalban
„Nem vívok, diadal, csatavesztés itt siradalmas.“
„Büszke fiú távozz“ szólt Réteg bosszus ajakkal.
Mint ha az éji madár napközben hagyja el odvát,
Csattogató szárnyon repülendnek rája haraggal
A' nappalnak szárnyas dalnoki 's zajgva körítik:
Ugy tódúla Fülek szívére a' fájdalom' árja.
Olma leverten vólt, 's míg atyja' kemény szava dörgött,

Hallgata, szótalanul követé az erdei lakba.
Attya kevéssé megfeddé, és vég akaratját
Megmondá nyilván (borzasztó Olma előtt' az)
„A' férjed Vata lesz, küldött gyűrűje im itt van,
„Száz nap múlta után fejeden, szűz párta helyett, meny-
„Asszonyi szép koszorú diszlend mint csillag az égen."
Engede atyjának, bár szívét más rabolá el,
Türte kemény sorsát, bánatját rejtve magában.
Eljöve a' gyásznap, koszorúzott fővel elébe
Áll vala atyjának, ki szokatlan örömmel ölelte.
Majd kilovaglott a' násznépnek elébe, legottan
Olma is a' deli nő kisuhant oda, hol Fülekét, őt
Hőn szerető Fülekét ölelé a' boldog időkben.
Ott járdalt szomorún, Fülekét hívá siradalmas
Szóval, hasztalanúl: mert bár minden fa, hegy és völgy
Csak Fülekét felelé, nem jó vala a' deli ifjú.
Már ment vissza felé, 's im jön Fülek, és koszorúját
Meglátván, iszonyú kinjában nem vala képes
Szólani, óhajtotta magát oda, hol föveny ágyban
A' tengernek néma világtalan éjiben, a' gyöngy
Szörnyek köztt születik, szörnyek nyútodzva hegyette
Fekszenek, 's a' végzet sujtó nyila nem hat el addig.
Mint a' haldokoló bádjatt szemeit felemelvén
Nézi merőn zokogó rokonit, 's szeretett feleségét,
És szeretett fijait, szólitni akarja soronként,
De közelítő vég lekötötte beszédje hatalmát.

Gyenge sohajtását eregetvén csendesen adja
Csókját gyermekinek 's szeretett nőjének utószor:
Igy vólt Olma, Fülek, szó nem jöve bús ajak'ikra,
'S húrja szakadt lantként némán és szótlanul álltak.
Néze merőn Olmára Fülek, deli Olma Fülekre,
Néma hoszú ölelés tartá vala egybefüzödve,
'S mint lehunyó csillag tűnék a' csók ajak'ikról.
„Olma! „Fülek"! hangzott körülöttök lassu fohásszal,
Semmi egyéb, zokogás elölé a' többi beszédet.
Igy állottanak ők; de imé megdörrene a' menny
És haragos villám hasogatta fölöttök az égi
Tért, 's a' visszamenést dörgötte le a' komorult menny.
De Vata, a' sebeket gyógyító, nem jöve el most,
És küldötjét is megfogták a' fejedelmi
Száguldó katonák; 's Réteg kisség haragudva
Tére meg, és Olmát nem lelve honott neki bőszült.
Mint mikor a' morogó szélvész zúgatja az erdöt,
'S a' talpas medvét tág barlangjában alunni
Tiltja, morogva kel az, 's fogcsattogtatva rohan ki,
És fiatal fákat töből szaggat ki haragja.
Vad bömbölve megáll, nézvén hogy honnan eredhet
A' zúgás: úgy ment és csörgött kardja utána.
Vért kívánt, szomját vérrel kívánta elóltni,
'S Szómort meglátván, kardot csörrentve imigy szólt:
„Állj meg öreg, hitlen pártos maradéka ösidnek,
„Állj meg gaz szökevény, idegen hit zsoldosa állj meg!

„Mert elhúnyt öseink bús szellem alakjai arra
„Intnek, hogy pártos fejedet szétzúzza aczélom.
„Vért kíván szeretett szép Olmám' elrabolása,
„Kit fiad, apjához méltó fiu vitt el erővel.
„Mért nem tartottad zabolán őt? halj meg előbb, majd
„Orv fiad is követend, ránts kardot, vívj velem, és vessz."
Erre felelt szomorún, de szelídűl a' Fülek' apja:
„Szomszéd! eldődink bús szellem alakjai akkor
„'S arra haragszanak, a' ki ledérűl hagyja el édes
„Nemzeti öltözetünk', nyelvünk' 's a' nemzeti elmét,
„És ki különhúzó, egyenetlen visszavonást kelt.
„Hódolok én a' nemzetinek, 's gyülölöm ki különszít.
„Tiszteld Istenedet valamint akarod, de vigyázz hogy
„Lélekben tiszteld és édes nemzeti nyelven.
„Nemzeti öltözetednek alatta dobogjon erős szív,
„Nemzeti szív, köz jót akaró, és áldozatokra
„Kész, a' szellemösök szeretendik, 's helybehagyandják.
„De ha szived hidegült a' közjó 's ügynek iránta,
„És idegen szó dúl 's pusztít a' nemzet' örökjén,
„Bosszút esküsznek méltatlan koresunokára.
„Szomszéd! még fiam is rablónak montad iménten,
„Rágalom, átkozatos hazudás, tudom álnok eszednek
„Gyilkosodott tervét, csak váram szálka szemedben,
„És te ezért vívandsz, deli Olmád' elrabolása
„Csak szín, csalfa lepel, vad lelked' vad szüleménye.
„Megfizetend a' meny, nem hallod dörgeni már is?

„Melly iszonyú lelked' tervét rosszalja dörögve."
„Vivj meg öreg, ne okoskodj, hadd csattogjon az ég" szólt
Réteg erös hangon: „most itt kard döntse ügyünket,
„Vivj, másként szíved' dobogását szünteti kardom."
Mint fene tigris elörohan a' békés elefántra,
Úgy csap rá Réteg, szikrázik kardjok' aczélja,
És suhog, és csattog, csengésök messze kihallik,
Reng a' föld dobogások alatt; az emelt vasak egymást
Csorbítják, élök szakadoz, vív a' Fülek' apja,
Mint útas ha gonosz rablóval küzd keseredve,
'S Réteg' vére csorog, látásán néki veszettebb.
Vág iszonyún, iszonyú vágását kardja nem állja,
Eltörik, és hátrál, ellent hány csonka vasával,
Mind addig hátrál, míg nem felölel szidalom köztt
Egy ledülött vastag tölgyfát, és véle lesujtja
Szómort „hűtelen eb vessz" mondá Réteg „ezennel
„Orv fiad is követend." Szómorra borúlt örök álom,
Nem szomorog többé, arczát nem mossa könyárja.
De a' bün toroló ég nem nézhette továbbad,
Csattana, és Réteg meghalva bukott le tüzétöl.
És a' két szomszéd közel egymáshoz feküszik csend
'S békével, búsan lelevillan rájok az ég is.
Olma, Fülek gyorsabb léptekkel jöni siettek,
Hogy kikerüljék a' záport, melly zúga megettök,
És a' vérfestette helyet borzadva tekintvén,
Mentek odább, lát Olma — rogyik — hidegülve zuhan le

A' pázsitra; Fülek forró csók közlt felemelte.
Vizsga szemét, a' mint szélyel nézett, megakasztá
A' két vérbe kevert test, 's megrendüle valója,
Jaj szavakat nem szólt, szeme könnyetlen maradott, de
Szivét rágó kín sasként szaggatva emésztè,
Rémület, örülés, zavar, a' kétségbeeséssel
Sárga sötét színben deli arcza' vonásain ültek.
Némán, mint sír áll, némán néz a' magas égre,
'S végre kitört a' szó ajakán fájdalma hevével,
'S attya kezét, mellé térdelten, fogva imigy szólt:
„Ég! te vadan dörögő, te sötét felhökbe borult ég!
„Ti hegyek és völgyek! te magas tölgy! völgyi virágok!
„Te zuhogó csermely! 's tajtékzó habjaid! és te
„Nagy mindenség! légyetek ó kérlek tanuim! hogy
„Legkissebb részem 's tudtom nincs e' fene tettben.
„Szép nap! ah éjbe borúlj, hóld! képed födje sötétség,
„Csillagok! ártatlan fénysúgártok ne mosolygjon
„Illy iszonyú helynél, a' nappal messze kerülje,
„A' nem látó éj, éjfél 's vad rémei annak
„Ijesztő szárnyon kísértve röpüljenek itten,
„Zúgjanak a' viharok, zivatar 's vész bögjön alatta:
„Éj, örök éj, éjfél gőzködbe borongjanak. És te
„Messze kerüld útas, 's ha ezen bünhelyre beléptél,
„Lábad alatt a' fü száradjon 's asszon az ékes
„Völgyi virág, útas! fuss innen, messze kerüld el.
„Esküszöm édes apám! hidegült kezedet fogom és úgy

„Esküszöm, ég és föld esküm meghallva javalják.
„Nyomdokodat követem, megtartom sokszor előttem
„Mondott szent szavadat: „millyeknek lenni ohajtod
„Embertársaidat, légy ollyan Fülek irántok.“
Felkelt roskadozó lábbal, meglátta viszont szép
Olmáját ájulva fekünni, ölébe szorítván
Vitte szegényt szomorún az uratlan erdei várba.
Szolgákat hívott, kikkel hamar eltakarítá
Mind kettőt, ők már egymást nem bántva aludtak,
Csendesen és szomorú torral gyászolta halálok.
Elmúlt a' temetés, de az éles fájdalom, és bú
Nem temetődtenek el lelket tiporó seregekkel,
Felmaradának ezek bürök árnyat tartva fölikbe.
De az idő valamint mindent: úgy bút is emészt, tör,
'S apránként feledés' leplébe takarva felejtet.
Itt sem vólt már bú, de öröm sem, fél öröm, és fél
Bú, az idő ezt is noha későn vitte magával.
Föltámadt a' dal sirjából, és leve bátor
A' fő, a' dobogó hó melyre hajolni, merész lett
A' száj a' szájnak biborán csattogni öröm köztt.
Harmatozott a' szem, kéj közt harmatjai folytak,
Hajnali pír futosott a' szép a' hajnali arczon,
Tiszta szivárvány kelt a' homlokon ünnepi fényben,
'S boldogan éltenek ők mint angyalok a' magas égben.
Hogy boldogságok' 's mennyöknek hijja ne lenne,
Fülek gyorsan ment egy szent, egy isteni szolgát

Hívni ki, a' szent hit' kötelével szívöket öszve
Kötné, melly már rég egymásért lángola 's éle,
És a' vársereget térítné jobb tudományra.
Megjöve, és a' szent embert elhozta magával,
Hajh! de mig ő oda járt, addig pártos katonái
Kém, 's Morogó titkon leszökének harczi Vatához,
Megmondák mint járt Réteg, 's hogy lánya Füleknő.
Elkomorúlt hallván Vata, így komorúlhat el a' nagy
Mindenség mikoron megdöntő vége jelen lész.
„Lóra vitéz" iszonyú mérgében zugta dörögve.
Már a' vársereget jó utra vivé az öreg pap,
És a' két szeretőt a' szent hit' szent kötelével
Egybeköté, 's áldást kért 's kívánt rájok az égtől.
Térdre omolva vevék áldását a' kegyes, a' szent
Férfinak; ez szavait még nem végezte mikor már
Harsana künn a' harczos kürt és tárogató szó,
'S tompa moraj zúgott be felé a' vár mezejéről.
Megzavarodva rohant ki Fülek, 's meglátta hadastól
Harczi Vatát, mint menykövező felhőt, közelítni.
Tüstént egy hívét küldötte királyi segédért.
Megjöve már Vata, és a' szirtvárat bekerítvén,
Egy követ által ezen sorokat küldötte Füleknek:
„Álnok csábító! öseidnek korcsunokája,
„Büszke lator, 's feleség raboló, add által ezen várt,
„És add meg magadat, hogy könnyitsd szörnyü halálod,
„Mert könnyítni lehet, de kerülni lehetlen ezentúl,
„Kintalanúl halsz meg legelőbb, téged követend majd

„Hűtelen asszonyod, e' rútító mocska nemének,
„A' temetést 's tort sem tagadándom meg, de ha ellent
„Állsz akkor szemeid' láttára hal el darabonként
„Nőd, 's magad ízenként halsz el szaggatva utána.
„Vizbe ugorj inkább, mint a' tűz langjai közzé."
Erre felelt szomorún, de merészen Fülek ezenkép:
„Mond meg küldődnek, kit az éjnek szörnyei szültek,
„És kibe sárkányok méregtajtékzva leheltek
„Életet, és az anyák kebeléből titkon elorzott
„Kisdedek ártatlan vérével itatva neveltek,
„Mond meg, hogy Füleket meg nem rémeszti parancsa.
„Áll ő, puszta szavak meg nem rémíthetik ötet.
„Rengjen bár a' föld, ingjon vele vára — de nem fél,
„Nem remeg ő, várát életben fel nem adándja.
„Szégyen is ollyan erős bajnoknak mint Vata szóval
„Hódítgatni, ha hős, vivjon meg bátor erővel.
„Nagy kegye, most köszönet nélkül marad a' temetéssel.
„Az nem kell, ezt majd váram romjának alatta
„Fellelem Olmámmal, vidd hírül durva uradnak."
Megrivadott levegőt rázólag az ostromi kürtszó,
És Vata népe erős rohanással akarta bevenni
A' várat; de Fülek vesztéssel vissza riasztá.
De Vata ismétlen megfútta az ostromi kürtöt,
Harsog az öldöklő ostromlók' hangja rekedten;
Mint mikor a' nádastónak valamennyi lakója
Csendes időben üvölt, egyedül nagy messze kihallik

Vastag idomtalanúl a' búvár' hangja dömögve:
Ollyan volt Vata, zord hangjára az ostromi nép köztt.
Forrt az erős ostrom, küzdöttek szörnyü haraggal,
A' kosok a' falakat rengő döbögéssel ütötték,
És betörő nagy bárd döngött a' várkapuján, itt
Hosszú lábtókon törtek felhágni, amottan
Szálfákon másztak, kiket a' vár ferde fokáról
Göndöritett sziklák és vastag tölgyi gerendák
Földre zuhingatván, széllyel locscsantva elöltek.
Dárda, gerely, kopják zúgtak fel az ór csapatokra,
És le, halált vittek 's hoztak vala vissza magokkal.
Szól az ideg most, mint búgó szél, 's vesszeje torkon
Csapja az ifju Vatát, Olmának volt jegyesét, ki
Apja előtt kifolyó vérét nyöszörögve okádta,
És egy bús alkony szemeit béfogta örökre.
Ismét szól az ideg, megcsöndül vesszeje búsan
Vén Vata vasba borult mellén, és csöngve esett le.
Mint mikor a' villám zivatar köztt dulja csikorgva
A' ropogó sziklát: ollyan lett arcza Vatának.
Felfoga egy siklát, ropogott bár vas keze, 's avval
A' vasazott kapunak részét dörgetve bezúzá.
Csaknem víva hevert immár a' vár, 's kapu tárva,
A' mikoron hátúl kürt 's trombita rívada, és a'
Büszke királyi sereg' tündöklő fegyvere zörrent.
Megfordúl gyorsan Vata, és síetve feléjek
Ment. Fülek is kirohant sebesen 's mondá: „Vata állj meg,

„Vivjunk meg ketten, ha ledölendsz tor- 's temetéssel
„Tisztellek.“ Vata is megfordúlt erdei kanként,
'S megrohaná Füleket, gyilkos dárdát emelítvén.
Mint ha sas a' levegő' uradalmán harczba vegyűle,
Csattog, 's szárnya visít szakadatlan a' híg levegőben,
Tolla pereg, de azért nem hátrál; vagy ha az erdő'
Zord birodalmán küzd tigrissel sárga oroszlán,
Az rohan, ez meg erős rohanását verdesi vissza:
Úgy harczoltanak ők, sujt dárdát a' deli Fülek,
És Vata rézbe borult paizsát ketté szakitotta.
Sujta erős Vata is, czélt nem tévesztve gerelyje
Szált oda hol lakozik főképen az életi szellem,
És Fülek éltének véget vete hosszu hegyével.
Földre zuhant, 's szemeit béfogta halotti sötétség.

DOBROSI ISTVÁN.

SZÉPHALMI ÚTAMBAN.

Éghez emelt szivvel, mint szent föld vándora, mentem
Nézni a' csendes, sírt, mellybe' Kazinczy nyugodtt.
Est közelíte, sötét felhők' hideg éje boronga
A' látkör szélén, Széphalom orma felett.
S ím a' barna homály tetején felbukkana a' nap,
Tiszta sugárokkal hintve el a' hegyeket.
„Ah! szóllék, a' barna homály Pannónia gyásza,
És te Kazinczy! dicső! nap, kí felette ragyogsz.“

SZÖGHALMY.

VÁNDOROK.

Éj' setét homálya széled,
Nap tünetre minden éled!
Zöld halom' tövében két
Ifju nyitja fel szemét.

Messze honból, messze mennek
Szárnyain az ál reménynek,
Olly kies határra, hol
Kény 's gyönyör folyó omol.

„Álj meg, a' mezők' ölében,
Rózsa illatok' körében,
Élni égi kényözön
Nincs dicsőbb a' föld közön."

„Jer tovább, jer! a' virágnak
Báji hajh! hamar lehúlnak,
Megzudúl az őszi vész,
'S a' mező vad puszta lész."

Mennek ők, tovább haladnak,
Sok vidéket hátra hagynak,
Büszke várost érnek el,
Rakva szív' kényelmivel.

„Állj meg, a' várost csudáljad,
Minden itt örömbe árad,
Itt az élet bájövét
Nem szakasztja semmi szét."

„Jer továbbra, itt zavartak
Perczi a' zajos napoknak,
Itt csak arczon nyúgalom,
Szívbe' dúl a' fájdalom."

Mennek ők, tovább haladnak,
Sok vidéket hátra hagynak,
Bájhatár között az út
Most kitüntet egy falut.

„Álj meg, itt a' szorgalomnak
Nézd erényi mint lobognak.
Bóldog a' földmívelő,
Csend körében boldog ő!"

„Jer tovább, jer, elrepültek
A' dicső aranykor évek,

Izzad a' földmivelő,
Hajh! parancsra halgat ő."

Mennek ők, tovább haladnak,
Sok vidéket hátra hagynak,
Érnek illatos virányt,
Rajta angyalékű lányt.

„Illy hű mellett a' bús élet
Gyász folyása égivé lett."
„Hajh! letűn ez is, mikor
Elrepül a' rózsakor."

Új tavasz virít, meg elmúl,
Járnak ők folyón 's hegyen túl,
Hervad ifju kellemek,
Bús redőkben áll szemek.

„Hasztalan megyünk továbbra,
Bajba' nyög földünk határa,
Nyúgalom csak szívbe' van,
Túl keresni hasztalan!"

„Nem, nem — itt a' puszta téren
Föltaláljuk a' mi régen
Várt nyugalmunk szent helyét,
Itt mosolyg a' békelét,

Itt vihar düh nem csatázik,
A' kajánság csendbe' nyugszik,
Rózsa báj nem illatoz,
Rajta bús fű ingadoz."

Mentek, és száltt fény szívekre,
Már elértek nyughelyekre,
Útba' többé nincsenek,
Sírhalomba' fekszenek.

SZÉPLAKY LAJOS.

A' FÖSVÉNY.

Áfrika' vad homokán szomorún, 's epedezve bolyongott
Egy fösvény, szemein bádjadozás lebegett.
Tagjai lankadtak, kínozván szomja 's az égö
Nap' heve, nyögve rogyott pusztai sírja felé;
'S halni akart; de im egy tömlö víz, 's egy ragyogó gyöngy
Tünnek elö, — "Válassz" így suhog a' levegö.
Azt hiszitek hogy ivott? nem — fénylö gyöngye után nyúlt
A' nyomorúlt, 's kiaszott képire szált örök éj.

DUDOK PÁL.

EGY PUSZTA VÁR ROMJAIN.

Míg a' had erőszaka hős' fijaid'
Nem dúlta le, 's általak aczél falaid,
Óh szent rom! az égbe emelve fejed'
Sugároza fényözönödbe neved.
Most csarnokod éji homályba mereng,
Gyász termeiden szomorú dana zeng;
Most súlyos enyészet ül ormaidon,
Búsan nyög az est' szele romjaidon;
Most szélyel omolt düledékeiden,
Lágyulva nemes szíve' érzetiben
Ül, 's hajdani dalt furulyán kesereg
A' pásztor, előtte legel juhsereg,
Halk zengzete közt mohaidra terül,
'S a' múlt napok' érzete lengi körül.

Vándor! ne remegj közelitni fele,
Nem rémlak ez; hajdan a' harczfi nyere
Itt érdemivel diadalkoszorút,
'S hős karja előtt nyíla szélesen út.
Hol tárogatók zaja, 's a' riadó
Dob, trombitaszó vala a' jeladó,
'S kard rántva szökött csatatérre ki a'
Tarnépre az Áresz avatta fia.
Most sirlaka gyász ravatalja alatt
Hol száz ezer ellen ijedve szaladt
Szenderg az enyészet ölébe; de fen
Diszlik neve a' komor éjeleken.
Nézd itt, hol a' hősfi esengve borúlt
Hölgyére, rokon kebelökbe szorúlt
Szívök panaszát rebegé ki, legott
A' durva tatár fejeikre csapott;
Hajh most rideg éj lebeg ajkaikon,
'S mély szenderedés hidegült porokon.
Most zerge csoport legel, hol kiterült
Zöld téreiden török örsereg ült,
Búsan huhog a' bagoly omladozott
Vad szirteiden, hol a' hős lakozott.
Hajh! nem vala hajdan ez igy, mikor ott
Márs harczba vegyült fia táborozott,
'S bőszülten emelt keze ércz buzogányt,
Mint vész letiporni a' büszke pogányt.

A' századok', ezredek' ércz agyara
Szét dúlja 'mit emberi munka raka.
Nyugodjatok óh nagyok! és te ledült
Vár fal, pihenést romaidba vegyült
Hős férjfiaid' poraikra lehelj,
Hadd légyen örökre nyugalmas e' hely.
Minden mi alatt hiu fénybe derül
Majd, mint ti is, éji homályba merül!

JANKA JÓZSEF.

KÖLCSEY ENDYMIONÁRA.

Tündér világnak égi tüneménye
Jelen meg lantod' ihlelt húrjain,
Olimp szülötte! Lúna csöndes fénye
Csillog szendergő hősöd' álmain;
Földi mennynek bőldog érzeménye
Leng a' felgyűladtt szívnek lángjain,
'S fenn szellemű dalodnak zengzetére
Szárnyon ragadsz szép istennőd egére.

De bár az ének bájos tengerébe'
Merülten olvadozzon a' kebel,
Bár halhatatlan szellemek körébe
Őt halandót a' dal emelje fel,
Nem nézhet ő a' fénynek ellenébe
Sokáig, mint kit árnyaz porlepel,
'S nem hozhat repkényt a' föld' szűk határa
Az istenülő lantos homlokára.

'S mit? hát a' dal, melly hangja mámorával
Varázs álmok honába ringatott,
Azért, hogy a' por küzdve ön magával,
Számára díj ágat nem hozhatott,
A' dijtalanság' sötét homályával
Légyen, mint habbal elboríttatott,
'S ne légyen kéz, melly a' homályt elűzze,
'S repkényét a' dicső homlokra tűzze?

Távozz, te földhöz illő képzet' árja!
Halandó! nyisd fel lelkednek szemét,
Lásd, lásd a' dijt, melly ott fenn készen várja
A' dalost és daljának szellemét:
Ezer naplángok', 's csillagok' sugárja
Egy fény koszorúban olvadva szét,
Leszárnyal a' nagy énekes' fejére,
'S a' száló fénynek Lúna lész vezére.

SZÖGHALMY.

EPIGRAMMÁK.

Renyhefi.

Renyhefi szán mindent, ki dologba merűlve fogyasztja
Éltét, 's szűntelenűl izzadoz a' nap alatt.
Ő hever, űl, fekszik, délig nyujtózik az ágyon,
Igy hosszabbulnak napjai. — Szánni lehet.

Tilihez.

Júlia holtnak vélt fia láttán lángörömében
Meghala. — Lássalak óh szép Tilim! élni fogok.

Kábay.

Házi bolondot tartasz Kábay, a' ki vidítsa
Olykor gondjaidat tréfabeszédeivel.
Mert mint mondottad, minden főbb rangu uraknál
Látni, ki a' házat kedvre, kaczajra viszi.
Nem hihetem, hogy azért vetnéd ki bolondra ezűstöd
Te, ki fogadhoz versz egy hatos érczpnemet is;
Inkáb, hogy — levén még más, házadba', bolondabb,
Mint te — lerázhatnád ostoba hangu neved.

A' rosz Párok.

Martiál után.

Egymáshoz mikor olly igen hasonlók
Vagytok, rosz feleség, 's felette rosz férj;
Nem gondolhatom el, hogy összejöni
Nem tudtok, ti, ti olly igen hasonlók.

Az asszonyi ingály.

Catull után.

Senkit sem kedvei férjének, mondja, kivülem
Czipria, nem, ha az ég angyala lenne is az.
Mondja. De mit hó keblü leány mond a' szeretőnek;
Szélre, homokra, sebes vizre, fenyérre jegyezd.

OROSZ PÁL.

A' FÉNYBOGÁR.

Zúgva száltt a' fénybogár
A' pirúlt korány' szelén
És a' nyárnak zöld ölén
Csendben alva minden állat,
Szárnya élesen suhogva
Felveré az alvókat,
'S szenderítő álmukat
Fénye ellopá szemökből.
Bús haragra ébredezve,
És vitára, harczra kelve
Rá rohannak lágy helyökből,
Fájdalomtól elfogúlva,
És bosszúra gyúladozva
Leng tőlök a' fénybogár,
'S szól: ti éjre kárhozottak,
Mély homályba bónyolodttak,
Hajnal' fényitől ijedve
Szenderegjetek örökre!

W. J

THRÉZIA SIRJÁN.

(1833.)

Sötét homály, ború lepel fedi
A' fényben ferdő gömbökkel rakott
Égbóltjait, 's alattok csönd terül.
De ah! mi tiszta fény amott,
Mi csillogás az éj' felhői közzül!
Látok é, vagy pusztán csak képzeli
Lelkem azt, mi nincs, mi nem lehet,
Bár emésszék őt érte lángjai?
Nap é az ott, vagy hóldak' köre?
Csillag é? vagy a' bóldog menyország'
Halhatatlanság' pirópószival
Ragygó ajtait látom nyílani?
Ah! nem lehet nap az, nem hóldi fény,
Nem csillag, én láték nem egyszer
Napot, ha únva a' világ zaját,
Mint szarándok útazék alatta.
Százszor tűnt a' hóld kisirtt szemembe,
Százszor valék bájolva csillagok'
Fényitől, ha itt, mint most, kedvesem'
Sírhantjain viraszték éjeket.

Csudáltam a' menny' 's föld' Urának
Dicsö hatalmát, 's mint silány por,
Imádva öt, elébe térdelék;
Még sem duzzadt keblem, nem áradott,
Mint most, olly érzetek' hevétöl.
De bús keservim mennyig hatottak,
Megnyíltt az ég, 's e' nem csalódás.
Itt alant nincs, ki vérzö szívemet
Bekösse enyhes gyógyszerével,
A' fennség nyújt nekem segéd kezet.
Thrézim' lelke az, ki ott lebeg
Ki fényivel szégyenít napot,
'S ki mellett hóld, csillag elpirúl,
Ö jö felém kitártt karokkal,
Hogy illessen, 's egy illetése
Mennyé teremtse e' gyász magányt.
— — — — —
— — — — —
Hah! jaj! mi csattanás fölettem?
Mi gyász sötét vakít el engemet,
Ki már az éjt feledni kezdém?
Nincs nap, sem hóld, sem bolygó éji tüz,
Sem nyiltt menny, e' mind puszta képzelet;
Elmúla, mint itt minden földi jó,
'S csalóka vólt, mint a' nyájas remény.

Ő égben van, mint angyal, itt e'
Szív rejti öt mint egyszer föltalált,
De ismét elveszített ideált.
A' bájok', a' kellemek' romjai
Nyugszanak csak e' hideg göröngy alatt.
Te néma sír! jeged hogy el nem olvad,
A' láng fölett melly alattad ég?
De mit? hisz ott már nem loboghat
Tűz, hová nem hat élet' szelleme.
Nem, nem loboghat. Néma vagy te sír!
'S jó vólt az ég, hogy némává teve,
A' szótalan magány, mi tőled e'
Halotti kert' virányain tenyész,
Harsogva zúg felém, 's remegtet engem.
'S ha még zúzos kebledből egy komor
Hang jöne fel, hirdetni a' halált:
Hol szív, hol ember, a' ki hangodat
Egy perczig élve is kiállaná.
Jég vagy te! mert a' forró érezet,
A' tűz, mitől hevűle két kebel,
Most csak egyet, 's engemet szorít.

Ö vólt az ott! ő inte énnekem:
Hogy nála nem vagyok feledve,
Síromba is hát az ő szerelme

Kísérjen engem', ő ki szívemet
Magával menybe zálogúl vivé.
Ah! nem — nem fogja semmi szenyvedély
Thrézim! képedet kitörleni
E' kebelből, mellyben csak te élsz.
Örökké fog virúlni rajtad e' hant,
Lésznek szemek 's köny' melly ezt harmatozza.
Én reá rózsabokrot ültetek,
'S e' lészen ég' csókjától illetett
Hajnalszín arczidnak áldozat.
Szépek vóltak két szemid' csillagi,
Szépek mint a' derült nyári ég,
'S tiszta lelked belőlök úgy néze le,
Mint nap a' rekkenés' fokáról.
Nékem, majd tőlem ápoltatott
Nyíló emlény fogja e' szemek'
Bájcsillagit szívembe képzeni.
Lassan majd egyszer e' szív megreped,
Nem bírva bánatimnak ostromit,
Mint zúzott bástya, bús romokba dől:
De él, hiszem, szerelmünk angyala,
'S ez omladékon a' sors' vas keze
Nem vonja el mohlepte fátyolát.
Majd a' nem senyvedő emlékezet,
Visszanézvén a' bóldog kor felé,
Mellyben te 's én együtt ölelkezénk:

'S majd egybe gyüjtve könnyem' árjait,
Miket, kedves! te érted hullaték:
E' szívromokból oszlopot rakánd,
Nevem 's neved rá metszi szent keze
A' halhatatlanság betűivel.

Most az éjnek gyász homályiban,
Míg halmodon találna a' korány'
Szenderítő szelletek szárnyain
Küld rám le nyugtató malasztidat.
Majd ha álmaim között — — — —
Megjelensz nekem — — — — —
'S lelkem égi fényt sugarzó
Karjaidban édeleg,
Nem vágyva vissza e' világba
Igy fog égre énekem zengeni:
„Isten add! ha én ezt csak álmodom,
Örök légyen e' bóldog szúnyadás,
'S tündér édenem' szép öléből
Földi kínjaim föl ne költsenek!"

ORMÓS LÁSZLÓ.

LILLÁM.

Retteg az emberi nem, lakaikba vonúlnak az erdők'
Vadjai, hogyha sötét menny' koha szórja tüzét.
Ám ha felém villan, 's tűztenger habjaiként el —
Önteni tör lyánkám' szög szeme, éledek én.
Bár iszonyú dörgés küzd dönteni össze világunk',
Csendes az álom: mert Lilla ölén pihenek.
Csak ha borús ajkáról zúgva dörög le reám e'
Rettenetes szózat „nem szeret" úgy halok el.

RÁTKAY JÓZSEF.

KÜZDÉS.

Ismét dörög, zúg létem' egén! sötét
Felhők vonák bé éji lepellel a'
Csak most derűlőt, 's lánglobogva
Menykövivel lerobogni készül.

Sorsom te érez! hát még sem elég ezer
Kiszenvedett kín? vagy feledéd talán
Hogy én is ember vas karodnak,
Sullya alatt lerogyom sokára?

Ezer gyönyörrel díszes az új tavasz,
Az érlelő nyár' 's ősz' kora kellemes,
'S ha néha dörg, villámlik, újjá-
Szülve virúl az egész utánna,

'S dicsöbb alakban tűn fel az ég maga,
Könyét kisírván kék szeme' árjain.
És a' komor tél milly sokára
Kezd viharozva dühöngni, dúlni.

Létem nem így! már zsenge korom' tövis
Pályán futottam; nem nyila bájvirág
A' serdülőnek, 's balzsamillat
Hely'tt tavaszán panasz és sohaj leng.

Hát tőletek mit várhatok éveim,
Ti még jövendők? téli vihart ti nem
Hozhattok, eljött már az, és ah!
Vég szaka hátha koromnak ez lész?

Sorsom te ércz! hát még sem elég ezer
Kiszenvedett kín, 's annyi fanyarpohár?
Mit véte e' szív ellened hogy
Kinjaiban kiapadhatatlan?

Óh hányszor esdék, bánatos arczamon,
Hányszor zuhogtak könnyeim' árjai
Kegyelmedért! Pusztába hangzott
Keblem' ezer zokogó fohásza.

'S most újra vész dörg létem' egén! sötét
Felhők vonák bé éji lepellel a'
Csak most derűlőt, 's új erővel
Menyköveit lenyilazni készűl.

Legyen! ha ércz vagy, keblem is ércz leénd.
Küzdök, miként a' Tátrai sziklaszál,

A' harsogó orkán, morajjal,
'S vas karodat mosolyogva nézem.

Elő! veszélyek' tábora most, elő,
Csatára vélem! nem pulya én, merész
Harczomba' nem dűlök, 's kitün hogy
Isteni rész magasítja keblem.

PATAKI JÁNOS.

KOMÁLA.

Oisián színi-költeménye.

SZEMÉLYEK:

Finghál.
Komála.
Hidallán.
Dersagréna.
Melilkoma.
Bárdok.

Dersagréna.

Elvégezénk már a' vadászatot,
'S az Ardveneknek térein
Csak a' habok' hullamzó zajja hallik.
Oh Morni' szép leányja jer le a'
Krónának zúgó partiról.
És tedd le ijjad. Vedd elő
A' hárfát. Énekelve lepjen éj'
Meg minket. Légyünk Ardvenen vigan.

Melilkoma.

És már közelg az éj, te égszemű
Leány, 's sötét éj vonja be sötét
Leplével a' tért. Króna' habjain
Szarvast vevék én észre. A' sötétben
Mohos sziklának látsza. Egy

Szempillanat — és odébb tünik.
Ágas szarvát egy légi tünemény
Vevé körül, és a' hajdannak komoly
Arczái néztek Króna' viharos
Felhőiből alá.

Dersagréna.

Azok Finghál halálát
Képzik. Királyja a' paizsnak oda.
A' diadal Karakulé. Komála jer le a'
Mohos sziklának ormáról. Leányja
Szarnónak óh ne sírj. Oda
Szerelmed' ifja. Lelke halmaink'
Virányit lengi már körül.

Melilkoma.

Minô
Magányosan ül ott Komála!
Mellette szürke két kutyák füleiket
Rázzák, 's az ellebengô szelletet
Nyeldesik. Piros arczáji
Kezén nyugosznak, és a' bércz' zefyrje
Hordozza szét szép fürtjeit.
Báj szemei a' kék parton nyugosznak,
Finghál te hol vagy, a' tájt itt körülünk
Mély éj lepi.

Komála.

Karun' hulláma!
Miért hömpölyget vized vért pirosat?
Homok partid hallák a' kemény tusa'
Morajját és királyja
Morvénnek alszik e? Te ég' fia?
Oh hóld emelkedj! Nézd ált felleged!
Engedd vasának csillogó
Fényét a' jobb létben nézzem. Vagy
Pedig te égnek szög tünetje te
Fáklyája elhúlt őseinknek ált
Az éjen, tünj fel óh piros
Sugároddal hogy hősömhöz
Vezérlő útat meg találhassam. — —
— Ki fog már engem védeni
Búmtól 's Hidallánnak szerelmitől?
Sokáig fogja nézni ált Komála
A' láthatárt, míg eszrevészi Finghált
Sergének zajja közt, tisztán mint nap'
Sugárt a' fris esőnek fellegén.

Hidallán.

Leplezd el oh homályos ködje a'
Komoly Krónának, leplezd a' vadász'
Ösvényét. És takard el útját
Szemim elől, 's felejtesd vélem el

Az ellent. Megbomlának a'
Harcznak sor'i. És semmi se
Ingerli már hangzó vasát.
Oh habja a' komoly Karunnak
Folyj vérbe, elhanyatla istene
A' harcznak.

Komála.

Karún' füves térén
Ki hull't el, oh fia a' borús
Éjnek? Fejér vólt ő, miként
Ardvén hava, viríta mint szivárvány;
Haja hason vala a' halom ködéhez
Habzó fürtökbe bétekerve a' nap'
Sugár'i által; olly vólt a' tusában mint
Az égnek sujtó menyköve,
Karcsú mint a' pusztának őze?

Hidallán.

Oh bár csak én a' kedveset meg
Láthatnám, félig elhajolva
A' szirtre! És szemét könyüktől
Borúsan, 's a' virágzó arczát
Elrejtve félig fürtiben fejének.
Oh kélj te szellő, a' nehéz
Hajfürtöket elbolygatni, hogy fényljen

A' hó-fejér kar, és az arcza szép
Nehéz keservben.

Komála.

És elhúlt Komhál'
Vitéz fija, te bús hírnek követje?
A' bérczeken menykö sziszeg! — Tüzes
Szárnyal repül a' villám! Azok
Komálát nem remegtetik, mert
Finghálja elhúlt, szólj te bús követ,
Elhúla e a' paizs' zúzója?

Hidallán.

A' nép a' bérczben szétbolyong.
Nem hivja öszve ötet a' vezér'
Szózatja többé.

Komála.

Üldözzön félelem
A' téren ált, — 's vész borítson el
Világ' királya! És hamar
A' sírokat! Busongjon ott feletted a' hü!
Könyek között hervadjon ifjúsága el, mint
Komálaé! — Minek mondád nekem
Hidallán, hogy vitézem eldölt?
Itt vártam volna még reá, 's azon

Szirten meglátni képzelém magamban.
Talán egy fa, 's bokor csalt vólna meg.
A' bércz' viharja a' fülembe úgy
Hangzott vala, mint Finghál' kürtjei.
Oh bár csak lennék én Karun' partján,
Hogy hő könyűim meghevítenék
Virúló arczát.

Hidallán.

Karun' partjain
Nem fekszik ő. Sirhantját hősei
Az Ardvenen hányák fel. Fénylj ki nékiek
Oh hóld, 's tünj ki fellegeidből.
Sugárod tiszta légyen, hogy Komála
Láthassa őt' pánczélja' fényiben.

Komála.

Megáljatok ti sirnak fiai,
Míg hívemet én megláthatom.
Ő a' vadászaton hagyott el engemet,
'S nem tudtam azt hogy tusába megy.
Igéré visszatér, és Morvén'
Királya eljött. Oh miért
Halgattad nékem azt el reszketö
Szirtnek fija? Te láttad őt ifjúi
Vérben; 's te nem mondád nekem meg.

Melilkoma.

Mi hangzik Ardvén' térén? És mi a'
Fényteit amott a' völgyben? És kijö
A' zúgó víz' erőjivel, a' mellynek
Sugárai a' hóldnak fényiben
Rezegnek.

Komála.

Ki mint Komála' ellene?
Fija a' világ' királyjának.
Oh lelke Finghálnak készítsd el
Felhöidből Komála' íjját! És ereszd el,
Lohanjon el mint sivatag'
Szarvassa! — Finghál a' lelkek' zajában! —
Kedves minek jössz bútelt szívemet
Ijjesztni 's örvendezt'ni?

Finghál.

Énekeljetek
Ti Bárdok éneket, 's a' habban hullámzó
Karun melletti harczot. Fegyver'im
Elött szaladt Karakul gögje' térén.
Elmessze rejté el magát, mint lég'
Tünetje, mellyet éjnek szellem'i
Ijjesztnek el. Vihar üzé a' téren ált.
A' sötét berek' duzs lombj'i fénylettek.

Egy hangot hallék én, olyat
Mint halmaimnak szelleti.
Galmál' vadászleányja az. Szarnó'
Fejér kezű leányja, oh tekints
A' szirtről kedves, hagyd hallani
Komálának ezüst hangját.

Komála.

Végy be engemet
Nyugalmad' barlangjába, te dicsó flja
A' zord halálnak! —

Finghál.

Jer be óh nyugalmam'
Barlangjába! A' szélvész megszüne.
'S a' nap sugárzik fényesen a' térre.
Jer el nyugalmas barlangomba szép
Vadász leányja visszhangzó Kronának!

Komála.

Ő visszatér hirével. Érzem én
A' harcz' fijának jobbját. — Ah de
Elöször a' köszirt alatt fogok nyúgodni.
Míg lelkem visszatér ijjedelmiből.
Ide a' hárfát, Morni' lányai
Dalt kezdjetek!

Dersagréna.

Komála Ardven' bérczein
Elejte három szarvast. Láng czikkázik
Csúcsán a' szirtnek. Jer Komála el
A' bércz' morváji nagy királyja'
Lakomájához!

Finghál.

Enekeljetek
Ti Bárdok éneket, 's a' habban hullámzó
Karun melletti harczot! Kedvesem
Vigadjon, míg én néztében merengek.

Bárdok.

Folyj már Karunnak víze, folyj
Alá örömbe, mert a' harcz' erős
Fijai elfutának! Ménjeik többé
Nem fűvözéndnek gyepes téreinken.
Nap békén kelj fel, és ti árnyak békén
Terüljetek földünkre. A' vadászkürt
Fog ismét riadozni, 's paizsink
Nyugodni fognak hosszú termeikben.
Gyönyörködünk a' tenger' harczain,
'S Lochlinnak vére festi bé kezünket.
Hullámozd Karun habjaid örömmel,
A' harcz' fijai elszaladtanak!

Melilkoma.

Terûljetek földünkre gyönge árnyak!
Élesszétek fel lelköket ti hóld,
Fénysugâri! Kiküzdve fekszik a' leâny
A' szirton.

Finghál.

Elhólt Szarnónak leánya?
Hideg szerelmem' fejér kebele?
Oh tünj fel nêkem ha magányosan
Ülök halmom' vizeinél Komála!

Hidallán.

Nem hallik többé Galmál' szép vadász-
Leányja' hangja? Oh miért
Kinzâm szívét a' dicsô leánynak?
Mikor látândlak ismét meg, sötét
Bérczek' vadászatján?

Finghál.

Komoly homlokú
Ifjú! ne légy vendégem többé termeimben;
Vadászatom' kerüld. 'S egy se huljon el

Ellenjeimböl ten vasadtól. — Óh
Vezessetek fekvêhez nyúgalmának!
Még egyszer lássam, lássam teljes
Szépségiben. — Halványan fekszik a'
Szirton. Haját vihar bolygatja föl.
Húrját ijjának szélvész hangoztatja.
Nyila esésbe eltört. Énekeljétek
Szarnó' leányja' dicsét, és nevét
Adjátok ált a' halom' dühöngö
Viharinak!

Bárdok.

Ím' lángja a'
Légnek csókdossa a' leányt! A' hóld'
Sugárinál emelkedik fel lelke. És komoly
Arczáji öseiknek fellegeikből ö felé
Fordúlnak. Szarnó borúlt
Arczal; véres szemekkel Hidallán,
Mikor fénylik fejér kezed
Ismêt? Mikor hangoztatja vissza
Hangod szirtünk? Tégedet keresnek
A' lányok a' mezön, de nem
Találnak meg soha. Álmaikba fogsz
Jelenni meg nekik, 's nyugalmat
Öntesz sebes szívökbe. Hangod

Fülökbe mindég cseng, és
Gyönyörrel gondolkodnak vissza
Álmaikra. Légnek lángja fogja el
A' bájleányt, 's a' hóld' sugárinál
Emelkedik fel lelke! — — —

KAZINCZY GÁBOR.

PARTHENON.

Mint a' fellegi sas, büszkén nyújtotta fejét föl
Hajdan Párthenon, és kérkede szobraival;
Most rom, 's gyász düledék; Ozmán' vad mérge lesujtá
Vas falait, 's a' szent Parthenon összeomolt.
Parthenia! vedd im kegyesen, megujítni törekszik
Parthenonod' Patak e' gyönge virágaiban.
Bár nagy amaz, kicsiny ez, de tekints le ez ifju seregre,
Melly neked itt lángzó áldozatokkal adóz.
Phidiasz isteni ujjaival formálta amazt ki;
Fejlő bimbókból fonja neked Patak ezt.
Azt alkotta görög föld; ezt magyar, hol magas ormú
Bérczeivel nyúlong égre Hegyalja' sora.
Templom az, és márvány oszlop tartotta falát fenn;
A' képzet röpülő szárnyain épül emez.

Égiszed azt fedezé, körül is báj fényed övezte,
Parthenonunk is örül, hogyha kegyedbe veszed.
(S hogyha kivánságunk nem sérti meg isteni fényed)
Szálj le körünkbe, hevítsd nagyra, nemesre szivünk.
Lakj itt, és ihlesse varázs vessződ kebelünket.
Általad így kap díszt nemzeti Parthenonunk.

JANKA JÓZSEF.

REJTVÉNY.

Nem vagyok én csuda rém; nem lélek, azonba sem Isten,
Nincs e' földön azért olly állat, mellybe' jelen nem
Vólnék, nincs sem az ég roppant üregébe', se' vízbe.
Ott látsz a' sziklák' szívébe fogodzva erősen,
Ott az aczél márványba'. Nemes, vagy nemtelen érczet,
Csak vezetőd ne legyek, nem fogsz te találni, sem ásni.
Fű, fa 's egyéb plánták; elefánt, kis hangya; kolibri
Saskeselyü 's más állati faj testökbe szorítnak.
Munkáért kapsz meg *b*vel; — hidegítek azonban
*D*vel; hogy ha pedig néz'sz rám az *egen* tul: elöled
Búni, szaladni fogok; *fej*jel szép falja szobádnak;
*Gy*vel ritka dolog; *v*vel piros; a' ki *arany*al
Lát, nyavalyának tart igazán; — ha nyakamba *kolompot*
Kötsz, megehetsz; ha pedig gyöngyöt, tollamra sohajtasz;
Gácson tóba lakom, nememet szaporítni szokásom.
Rozst, búzát termek *t*vel; — hátamra tegyél csak
Egy *köb*löt, bennem lakhatsz; úgy is ha reám fensz
Egy kis tust; — *k*val koldus szava; — *m*mel igen jól
Ért a' csapláros; ki ha egy pintel jön elömbe,

Lármázok füle mellett; — francz országba' poéta
Vólt velem, így dalolás közt éltem végig időmet.
Elfúhatsz könnyen, ha papot vontatva emelsz rám.
Mind hidegen télben, mind nyárban *hév*en emelni
Szoktam; jóllehet én csak más dolgára vigyázok,
Hogyha keresztül tész egy *pall*ót rajtam akarki.
*Bab*bal mint fűszer csak jó izt adhatok; ámde
Meg*kondí*tva sok éhes has jóllakna belőlem.
Végre pedig, ha szabad *fill*enteni, pénz leszek, óh de
Nem sokat érhetek így, mások sem sokra becsűlnek,

OROSZ PÁL.

TARTALOM.

lap.

Dobrosi István.

Véres Buzgalom. Hősköltemény 121

Dudok Pál.

A' hív Szolga . . . 62
Lehel . . . 114
A' fösvény . . 152

Erdélyi János.

Dezse. 1330-ból . . 81

Gondol.

A' hű' jutalma . . 101

TARTALOM.

lap.

Janka József.

A' bóldog múlt után . . 57
Egy puszta vár romjain . 153
Parthenon . . 185

Kazinczy Gábor.

Dölyf és szerelem. Novella . 21
Hozzá . . . 74
Komála. Oisian színi-költeményje . 171

Károlyi István.

Párthéniához . . 13
Epigrammák . . 64

Király Mihály.

A' kaszált réten . . 105

Kiss Ferencz.

Álom . . . 98

Ormós László.

Ajánlás . . . 5
Szigethvár. Balláda . . 66
Sohajtás. Sonett . . 100

lap.

Honleány. Balláda . . 115
Thrézia sírján . . 161

Orosz Pál.

Napraforgó . . 59
Epigrammák . . 158
Rejtvény . . 187

Pataki János.

Könyezetlen halott . . 76
Küzdés . . 167

Rátkay József.

Lillám . . 166

Sz. *** n.

Első virág . . 14
Hymnósz a' szép érzés istenéhez . 16
Karének, Olaszból Tassó után . 110

Széplaki Lajos.

Vándorok . . 148

Szöghalmy.

Széphalmi útamban . . 147
Kölcsey' Endymionára . 156

TARTALOM.

lap.

W. J.

A' hütelen . . 55
Csók kedvesemtől . . 108
Fénybogár . . 160

Z. G.

Rény . . . 104

M. ACADEMIA KÖNYVTÁRA